declamatorum vanitatem dissipantem populorum inscitiam, adjicientem ardori zeli sui vitæ austeritatem, expiantem lumina scientiæ profanæ occupationibus vitæ Apostolicæ, jacientem fidei fundamenta super rudera Idololatriæ; crucem Filii Dei super reliquias eversorum numinum, & ubique trophæa victrici Ecclesiæ attollentem? *Ex Specimine Panegyricarum Orationum.*

S. Dionysius, cum alium in Athenarum Episcopum conciliasset a S. Clemente mittitur in Gallias.

S. Dionysius, cum Athenarum Ecclesiam confirmasset, quæ jam frequens erat, ac roborasset fidem eorum, qui Christianæ militiæ nomen dederant, atque scitum, zeloque ferventem orientem Ecclesiæ præfecisset Antistitem; audiissetque sancto Joanni Evangelistæ datam copiam discedendi ex Insula Patmos, quo propter fidem fuerat ablegatus, eumque Ephesum commigrasse, illum convenit, & post plurimas habitas invicem collationes ab eodem admonitus necessitatis extremæ, qua maxime Partes Europæ indigebant Apostolicis operariis, illo auctore Romam petere cogitavit, ut S. Clementi Papæ sese ad illam maximi momenti Missionem offerret. Dionysius igitur cum Publicium a S. Paulo conversum fidelibus Athenarum dedisset Episcopum, illum certiorem fecisset de statu ejus Ecclesiæ, eumque consecrasset, Romam iter instituit, ipsum comitantibus Rustico Presbytero, & Eleutherio Diacono duobus itinerum, laborumque ejus fidelibus sociis. Sanctus noster a S. Clemente benigne exceptus ea caritate, quæ arctissimis vinculis corda virorum Apostolicorum connectit, Sancto illi Pontifici suum exposuit consilium, eumque obtestatus est, ut sibi Missionis locus constitueretur. Summus Pontifex eodem illustratus spiritu, eodemque zelo succensus, misit illum in Gallias, ubi Ethnica superstitio imperiosius dominari videbatur propter crassam ignorantiam, in qua populi versabantur. Illuc cum sociis, aliisque egregiis ministris, quos Clemens illi addiderat, se contulit, ut incultam vineam exerceret, & nationi illi Evangelium prædicaret. *P. Croiset.*

S. Dionysius Parisios venit, ubi prædicat Evangelium, & magnum populorum numerum convertit.

Sanctus noster a Summo Pontifice Clemente jussus in Gallias proficisci, ibique Gentium illarum conversioni vacare, præ ardenti cupiditate latius proferendi regnum Jesu Christi, quam citissime fieri potuit corripuit viam. In vasta regione illa Ethnica superstitio impotenter triumphabat, & populi ita erant in crassa ignorantia sepulti, ut indigerent tali Evangelici Verbi Ministro, qualis erat Dionysius, ut ex illius tyrannide, & jugo educeret, excoleretque miseram illam regionem. Tunc præter propter centesimum agebat annum; sed defectum virilitatis, quam labor ille poscere videbatur, supplebat gratia. Iter igitur ingressus est, Rustico, & Eleutherio comitibus, quorum alter Sacerdos erat, Diaconus alter. Postquam secus viam pluribus populis annunciasset Evangelium, Parisios tandem pervenit, ubi tanta vehementia, atque tot prodigiis Evangelii veritatem probavit, ut magnus mortalium numerus inanium Deorum cultum abdicaverit, ut novum hoc lumen sequerentur, & amplecterentur fidem. Præconis Evangelici vita non minores habebat vires, quam ignea verba, & qui propius illam considerabant, censebant illam sufficiens esse testimonium veritatis, quam prædicabat. Quamprimum immutata est Lutetiæ facies, & quæ civitas erat superstitiosa, & infidelis, facta est religiosa, justa, tranquilla. Qui Evangelici Oratoris doctrinam calumniabantur, non poterant mores illius, vel Discipulorum ejus calumniari. Mutatio, quæ videbatur in urbe, non poterat non esse effectus divinæ potentiæ, quæ utebatur Dionysio Areopagita, ad illustrandam ejus Regni Metropolim, quod Christianissimi nomine hodie insignitum est. O Gallia! auferemus ne tibi gloriam, quæ tibi ex eo cedit, eo quod habueris hunc eumdem S. Dionysium in Apostolum? Non ita fideles. Patres nostri ad fidem ejus ministerio conversi, Idola ipsius manu in Arelatensi urbe prostrata, Episcopalis Ecclesiæ fundamenta in urbe Regni hujus Principe posita, facta sunt satis gloriosa S. Dionysio Areopagitæ, ut illi hic honor acceptus referri minime valeat; & filiis nimis jucunda, ut memoriam eorum minime velint instaurare. Mons celebris irrigate sanguine generosi hujus defensoris fidei, Augusta Templa ad gloriam nominis ejus ædificata, cineres Regum nostrorum ad reliquiarum ejus pedes sepulta; sollemnitas horum dierum tot ab hinc sæculis consecratorum in honorem ejus, vos illi pro nobis gratum, publicumque perhibetis testimonium eorum beneficiorum, quibus ab eo fuimus cumulati; & ejus gloriæ magnificentius elogium exornatis, quam cetera simul. Verum me subsistere cogitantem in tanta diversorum miraculorum turba, quæ caritas ardens S. Dionysii menti meæ objicit, terribilis apparatus, quem in hoc intueor amphitheatro, me cogit exhibere vobis cruciatus omnes, quos passus est, & mox gloriosam ejusdem mortem describere. *Ex specimine Orationum Panegyricarum.*

Progressus Christianæ Religionis stupore cient in sacerdotibus Idolorum qui de re hac apud Prætorem conquerentur.

Jam Christiana Religio Parisiis instituitur; jam ibi vero Deo templum ædificatur; jam Apostolus noster Clericos, & Presbyteros ad sacros Ordines evehit; jam magnus iste vir, quem Ecclesiæ Patres semper tanquam Apostolorum Heredem duxerunt, efficit, ut ibi verus Deus adoretur; jam Sanctus hic Pastor, opem ferentibus sociis Rustico, & Eleutherio gaudio perfunduntur videntes populos ab Idolorum cultu recedere, ut Salvatorem mundi totius venerentur. Sed Ministri Satanæ, Sacerdotes cultores Idolorum indignantes Deos suos contemni, Patrum suorum Religionem antiquari, & aboleri sacrificia, quæ in ipsorum lucrum cedebant; detulerunt ad Præsidem, & Magistratus hos novos homines tanquam rebelles Cæsaris imperio, & eversores cultus Deorum suorum, qui ubique gentium colebantur. *Elogia Historica.*

Prætor jubet S. Dionysium cum sociis in carcerem trudi.

Præses commotus questubus, qui undequaque auribus suis incidebant, contra Christi fideles præcipit, ut eorum capita conjiciantur in carceres. Statim capti fuerunt S. Dionysius, Rusticus, & Eleutherius, qui apud Fescennium deducti sunt. Qui cum re adhuc integra nihil prætermisisset, non pollicitationes, non minas, ut vel illecebris, vel terroribus dimoveret S. Dionysium, sociosque ejus, & nihil profecisset, omnes in tetrum carcerem conjici jussit, eorumque cruribus, & brachiis superimponi immanes lapides jussit, ut hoc supplicio constantiæ eorum periculum faceret. Nondiu in statu hoc permanserunt; illos ad se adduci jussit tyrannus, qui videns ex generoso S. Dionysii responso se nihil profecturum, edixit ut flagellis ferreis aculeis præfixis cæderentur. Dignum sane erat spectaculum oculis Angelorum, videre Venerabilem Dionysium, cujus ætas sextum præter centesimum annum attigerat, concinentem Dei laudes dum crudeli hoc supplicio afficeretur. Præses tantam S. Dionysii constantiam miratus, decrevit illum sævissimis quibuscumque suppliciis torquere. Paucis post diebus præcepit Tyrannus, ut ad se Dionysius adduceretur; cumque non potuisset ejus labefactare constantiam, jussit illum ferreis ungulis laniari, & mox ardenti craticulæ imponi, quo supplicio affectus fuit sanctus Laurentius Martyr, quin crudelis ille cruciatus posset hominis fatigare patientiam. Objectus fuit Leonibus, ut sanctus Ignatius, & furentes illæ belluæ, quæ data opera jejunæ per dies aliquot fuerant relictæ, Sanctum hunc Apostolum violare ausæ non sunt, tamen nonnihil formidinis conjecerunt in illum. Verum non ideo deferbuit Tyranni sævitia; qui jussit, ut Sanctus noster cruci affigeretur, ut olim S. Petrus, & ex illa dolorum cathedra non cessabat Evangelium prædicare, magno cum astantium stupore, & hoc facto illos docuit, ne mortem quidem vim habere illi silentium indicendi. Præsidis vero barbaries cum potius fatigaretur torquendo Sanctum hunc, quam ille perferendo, præcepit, ut huic amputaretur caput. quod illico adimpletum fuit. *Elogia historica, & P. Senault Oratorii.*

S. Dionysius ratione invenit duo opposita desideria conciliandi.

Cor S. Dionysii duplici distrahebatur desiderio, moriendi quidem pro Jesu Christi gloria, & desiderio vivendi propter Galliarum amorem. Impatienti æstuabat amore vitam pro vita reddendi, sanguinem pro sanguine, ut loquitur Tertullianus; verum simul optabat vitam sibi necessariam, ut omnia illius momenta consecraret conversioni populorum, ad quos missus fuerat, & Evangelicæ prædicationi. Artem ille nactus est, qua utrique huic satisfaceret desiderio, quæ tamen inter se videntur opposita, quoniam in ipsa morte servat vitam, & ex corpore suo tradito furori carnificum facit, ut Apostolus ait: *Hostiam viventem*, victimam in suppliciis immolatam, simulque victimam conservatam in suppliciis, quæ sustinet, ut operetur salutem animarum per virtutem verbi, & exemplum martyrii. Corpus ejus erat Hostia moriens, quæ seipsam sanctificat per suorum carnificum conversionem. Prædicabat inter cruciatus, inter leonum ungues, inter prunas ardentes, atque in cruce; permisit enim Providentia, ut illustris hic martyr vitam suam servaret adhuc postquam omnia hæc diversa perpessus fuit supplicia, ut illius prædicationi fieret virium accessio. Quis enim potuisset resistere hortationibus hominis, qui egressus ex ferissimarum belluarum gutture immani, & cruci suffixus conjungeret vocem sanguinis sui cum voce verborum, & adeo gloriosis testimoniis confirmaret veritates, quas populis annunciabat? Poterat ille quidem Gallis omnibus dicere quod olim sanctus Paulus dicebat fratribus suis, *Quotidie morior propter gloriam vestram.* (*1. Cor. 15.*) Si ageretur de sola Dei gloria, quamprimum illi vitam meam consecrassem, sed quoniam mihi agendum est pro salute vestra, opus est, ut ad vestram utilitatem curam geram vitæ illius, sine qua sequi minime possum motus zeli mei, & ardentis caritatis, qua vos complector. *Quotidie morior propter gloriam vestram. Ex Specimine Panegyricorum.*

Consideratio de Sancti hujus martyrio.

Numquid uspiam tot cruciatus expediti fuere, mortesque plures, ut omnibus simul Martyr unus torqueretur? Nonne flammæ illum debebant absumere, nisi Dei potentia reservasset illum de aliis suppliciis triumphaturum? Nonne feræ illum vorare debebant, nisi voluisset Deus mortem illius multiplicare, ut omnes magis, magisque illius constantiam admirarentur? Crux quæ æque crudelis, ac turpis est, nonne perficere debebat, quod alia supplicia experta inutili fuerant conatu? Et nisi voluisset Dominus confundere carnifices copia miraculorum; nonne Sancto huic Martyri licuisset vitam effundere eodem tormentorum genere, quo ille effuderat suam? Verum si minime censetis hæc supplicia pro mortibus habenda fuisse; & si minime creditis, Martyrem unum toties illam fuisse perpessum, quoties in craticula positus fuit, aut leonibus objectus, aut cruci suffixus; fateamini saltem desiderium illi non defuisse toties moriendi, quoties diversis cruciatibus fuit tortus. Fingite vobis Martyrem vulneribus confectum, cujus caro semiustulata sit flammis, cujus artus fuerint leonum dentibus dilaniati, cujus pedes, manusque clavis perforati sint, quibus fuit Cruci confixus, nonne fatendum est omnem Imperatorum, qui terras domuerunt, gloriam cedere debere gloriæ Sancti Apostoli nostri, & præstantissima summorum mundi hujus virorum evanescere, ubi conferantur cum præclaris Sancti hujus victoriis; quandoquidem tot promeruit triumphos, quot vicit Tyrannos, & quot cruciatus exhausit? *P. Senault Oratorii.*

Prodigium quod accidit in morte S. Dionysii.

Cum magnus hic Sanctus in Apostolicis laboribus consenuisset, cum novam hanc Ecclesiam instituisset, confirmassetque verbis, & exemplis; cum omnia ferme tormentorum genera fuisset perpessus, quæ persecutorum rabies potuerat excogitare, contingit illi coronam absolutissimæ perseverantiæ cum illa gloriosi martyrii conjungere. Et si Deus operatus est miracula in gratiam Sancti hujus viri, longe majus prodigium edidit, ut gloriam martyrii sui efficeret celebriorem, & ut conformaret fidem patrum nostrorum, quam Apostoli nostri mors poterat labefactare. Cum enim carnificis gladius venerabile caput amputasset, Sanctus hic noster accepit illud in manibus suis, & gestavit illud ad non breve itineris spatium, ad locum, ubi modo posita est Abbatia de ejus nomine nuncupata: sibimet quodammodo superstes, & ut ita dicam, ferens in triumphum reliquias suas. Utinam in orationis meæ exitu liceret mihi, in manibus sumere hujus Apostoli caput, illudque ostentare Præsulibus, ut illos eodem spiritu animarem, quo magnus hic Episcopus animatus fuit. Illud producerem etiam coram eruditis viris, ut sese gererent secundum lumina insignis hujus viri, & Evangelici Præconis. Illud exhiberem Judicibus: ut persuaderem illis ut vellent sua uti auctoritate ad servandam Religionis suæ gloriam, & ei jus suum permittendi. Fidelibus omnibus dicerem, quibus contigit honor excipiendi Evangelium ex ore Sancti hujus, hunc futurum eorum Judicem, nisi in praxim redegerint ea documenta, quæ illis reliquit. *Ex Specimine Orationum Panegyricarum, & ex Bireat.*

Quantum S. Dionysio debeamus.

Nostrum est testari Sancto huic humilem gratiarum actionem propter infinita ejus erga nos promerita. Non solum ille primus in hoc Regno nunciavit Evangelium, sed sæpe etiam tutatus est ab Infidelium, populorumque barbarorum incursibus. Sæpe pro Galliæ Regibus decertavit, effecitque ut de hostibus suis triumpharent nonnunquam etiam in conclamatissimis occasionibus, ideoque in grati animi monumentum eorum plerique relatas de inimicis exuvias huic Sancto devoverunt, & ad pedes reliquiarum illius voluerunt contumulari. Attendite hujus beneficii magnitudinem, nobis lumen Evangelii affulsisse opera Sancti hujus: & quænam esset econtra nostra calamitas, si nati, & regenerati minime fuissemus favore lucis hujus, quam nonnisi vitæ suæ jactura attulit nobis? Non ergo decidat ex memoria nostra tale beneficium, & in omnibus, quæ occurrere poterunt dubitationibus confugiamus ad Apostolum nostrum, iterum nosmet illius patrocinio muniamus, si illius auxilio recentes obtinere gratias inquirimus. *Pater Duneau.*

Quomodo S. Dionysium imitari valeamus.

Quid igitur reliquum est, quod vobis dicamus, nisi quod ut perfecte magnum Sanctum hunc imitemur, nobis vivendum esse secundum fidem, quam nobis annunciavit; nobis efficienda esse opera digna vocatione nostra; nobis adimplendum esse opus fidei, quemadmodum dicit S. Paulus; nam frustra nos fidem habere gloriabimur, nisi illam confirmaverimus operibus nostris; nam argumentum fidei nostræ solidissimum æque ac caritatis sunt opera. Quid enim prodest nosmet fideles in professione nostra ostendere, si infideles fuerimus in moribus nostris? Ut vere simus fideles, opus est, cum S. Dionysio, gestare caput nostrum in manibus nostris, videlicet actibus nostris fidem nostram probare: quia fides, ex S. Jacobo, mortua est sine operibus; quod David Propheta aliis ait verbis, animam suam semper fuisse in manibus suis, ideoque ipsum Dei legem semper observasse. Hoc pacto magnum Dionysium possumus imitari; eumque imitantes secundum vocationem nostram sperare possumus fore, ut ejus patrocinio protegamur, & in partem accedamus gloriæ immortalis, quam insignibus virtutibus suis, & generosa morte est adeptus. *Idem.*

PRO SANCTI MATTHÆI APOSTOLI, ET EVANGELISTÆ, PANEGYRICO.

MONITUM.

LIquet satis secundum consilium, quod mihi re adhuc integra proposueram, S. Matthæum non eum obtinere locum, quem habere debebat inter Panegyricorum argumenta. Illum equidem collocassem in Tomo Primo, ubi de illis Sermo est, de quibus loquitur Scriptura; nisi coactus fuissem, quandoquidem de omnibus verba fieri minime possunt, eos deligere de quibus vulgatius verba fiunt: verum cum admonitus fuerim, licet ea temporis pars, qua Festus dies S. Matthæi colitur, parum sit sermonibus audiendis idonea, tamen in Gallia, alibique plures Ecclesias esse, in quibus tanti viri celebratur elogium; credidi mihi reparandam esse omissionem, suppeditando supellectilem necessariam ad exornandum Panegyricum ea die, qua Ecclesia hanc recolit sollemnitatem.

Neque mihi negotium facessit hanc invenire copiam; nam quin illa attingam quæ sunt cum aliis Apostolis communia vocatio ejus non communis, celebritas vero admirabilis, qua ille respondit vocanti, Sanctum Evangelium, quod ille primus composuit, ut ubi egregie aperit nobis præcepta Filii Dei, & ea quæ præstantissimi Auctores nos docuerunt de illius missione, & caussa mortis, argumenta sunt satis distincta, quæ illius peculiarem constituunt characterem, & satis uberem campum aperiunt, per quem late spatiari licet, & utilem, eruditumque Panegyricum exornare.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Varia Sermonum hujus Argumenti Systemata.

Cum transiret Jesus vidit hominem sedentem in Telonio Matthæum nomine, & ait illi: sequere me: & surgens secutus est eum. Matth. 9.

I. HÆc verba sunt Matthæi ipsius, qui in grati animi monumentum, narrat magnam illam Misericordiam, quam erga ipsum Jesus Christus exercuit, & omnibus sæculis aperit miraculum suæ conversionis, & vocationem suam ad Apostolatum. Hic proculdubio fuit unus ex maxime admirabilibus effectis divinæ potentiæ. Jesus duo tantum dicit verba, eaque dirigit ad hominem, a quo non agnoscitur; ad eum, qui tantum aderat, ut ad illum audiendum paratus esset, ut immo curis, & cogitationibus distineretur, quæ prorsus Dei de ipso consiliis adversabantur. Tamen gratia verbis abscondita, & in oculis Jesu posita momento illum mutat: gratia hæc victrix cordium, quæ deinde Sanctum Paulum mutavit, & leonem in agnum convertit; fecit tunc ex peccatore Sanctum, ex feneratore, immo ex *Doctore feneris*, ut Sanctus Chrysostomus ait, Apostolum, & Evangelistam. Ubi animadvertendum est pro convertendis communibus peccatoribus Deum communibus uti gratiis: sed ubi insignes peccatores convertere vult, eosque proponere tanquam sanctitatis, & pœnitentiæ prototypos, tunc non vulgares gratias adhibere. Ita ille se gessit cum Maria Magdalena, ita cum S. Paulo, Augustino, aliisque insignibus peccatoribus quorum conversiones fuerunt caussa æternæ lætitiæ in Ecclesia, ad replendas spe, atque solatio omnes animas pœnitentes. Sed fatendum est, vim hujus divinæ gratiæ, quæ momento mutat corda, singulari fulgore enituisse in S. Matthæi conversione, quia illum in ictu oculi a peccati statu ad statum gratiæ traduxit; ab avaritia ad Evangelicam paupertatem; a Telonio ad Apostolatum.

1. Gratia in S. Matthæo ex insigni peccatore insignem Sanctum effecit.

2. Ex homine qui inexplebili obsessus erat avaritia, discipulum, & imitatorem paupertatis Jesu Christi.

3. Ex Publicano denique Apostolum. *Bireat.*

Non veni vocare justos, sed peccatores. Matth. 9. Sanctus Matthæus qui hæc refert Jesu Christi verba, hoc feliciter fuerat expertus: fuerat per professionem, ac statum peccator, eumque ad pœnitentiam Salvator evocaverat: illum etiam in officii sui munere converterat, quod erat origo omnium ejusdem peccatorum, & ex ratiocinatore Publicani nescio cujus ad Apostolatus gloriam traduxerat. S. Augustinus explicans hæc verba, quæ tantum afferunt peccatoribus solatium, ait, Dei Filium non ideo venisse, ut justos vocaret, eos videlicet, qui se justos putant, justos superbos, & propter inanes virtutes suas tumidos, qualis erat Evangelicus ille Pharisæus, qui tantum aberat, quod sese coram Deo humiliaret, ut immo opera sua bona recenseret: sed humiles peccatores, qui clanculum pudore suffunduntur ubi sua intuentur flagitia, qualis erat humilis ille Publicanus, quem Jesus Christus in Parabola opponit superbo Pharisæo. Felix hic Publicanus fuit gloriosus S. Matthæus, in quo considerare possumus. II.

1. Vocationem ejus ad Pœnitentiam:

2. Fi-

2. Fidelitatem, qua reſpondit gratiæ vocationis ſuæ. Quæ duæ erunt hujus ſermonis partes. *Ex Specimine Panegyricorum*.

III. *A Domino factum eſt iſtud, & eſt admirabile in oculis noſtris*. Pſalm. 100.

Licet Deus ſit Auctor omnium converſionum; quædam ſunt admirabiles adeo, & non communibus circumſtantiis ornatæ; ut digitus Dei ibi apertius impreſſus, quam in aliis innoteſcat. S. Matthæi converſio id genus eſt, & ubi homo hic conſideratur in rationario ſuo inter pecunias ſuas, & in ſuæ profeſſionis exercitatione, quæ annectit cor terræ: cum inquam conſideratur deſerens opes, munus, officium, ſpemque omnem, ut ſequatur Jeſum Chriſtum vocantem; fieri nequit, quominus cum Propheta exclamemus, *a Domino factum eſt iſtud*, miraculum huic ſimile unus tantummodo Deus poteſt operari. Quamvis Dei unius ſit omnia poſſe, voluit tamen integrum eſſe homini, quem infinito amore proſequitur, velle hoc, & minime velle, ut gratia ſua adjutus, habeat omne meritum vel demeritum bonarum, vel malarum actionum. Hæc ratio, & hic amor Dei erga homines fuit principium converſionis S. Matthæi, in quo duo poſſumus conſiderare.

Videte vim vocantis: diſcite obedientiam vocati.

1. Vim verbi Filii Dei, qui vi ſuavi quidem, ſed minime neceſſaria trahit Sanctum Matthæum ad ſui ſequelam.

2. Prompta Publicani hujus celeritas, qui licet inſatiabili quæſtus aviditate laboraret; omnia reliquit nihil hæſitans, ut amplecteretur vitæ ſtatum pauperem, & contemptibilem in ſchola Salvatoris. Hæ duæ res admirabiles, ſermonis hujus partitionem conſtituent. *Ex Specimine Panegyricorum*.

IV. *Et cum tranſiret inde Jeſus, vidit hominem ſedentem in telonio Matthæum nomine; & ait illi, ſequere me: & ſurgens ſecutus eſt eum*. Matth. 9. Si unquam inventum eſt magnum fidei exemplum in audienda, & exequenda Salvatoris voce eo uſque, ut ſtatim omnia relinquerentur; hoc ſane reperimus in admirabili Sancti Matthæi vocatione. Hic Dei vocem audit per rumores, atque ſæcularium negotiorum tumultum; hanc ſequitur, licet impeditiſſimis vinculis detineretur. Re adhuc integra altiſſimæ hæc duo præbent ſanctitatis monumenta, dimittere omnes cogitationes ſuas, ut Dei ſui præceptis pareat; & impedimentis omnibus extremum vale dicere, ut non aliud ultra munus ſuſcipiat, quam Deo obtemperandi. Nonne hoc ſpecimen eſt perfectiſſimi diſcipuli J. C. Et poterat ne proponere Eccleſia dignius noſtri cultus objectum vel præclarius actionum noſtrarum exemplum, ut in laudibus quas illi debemus haberemus & neceſſitatem, & medium illum imitandi? Ut intentionibus ejus adhæream; & noſtram utilitatem, quæ illius mens eſt, cum Sancti hujus gloria conjungam, oſtendam.

1. Difficultates, quas habere potuit Sanctus Matthæus audiendi Jeſum Chriſtum, & impedimentum, quod illi pepererunt divitiæ, & voluptates ſæculi.

V. 2. Conſtantiam S. Matthæi in ſuperandis obicibus, arctiſque neceſſitatibus illius imitandi. Hæ duæ erunt ſermonis hujus partes.

Triplici ratione conſiderari poteſt Sanctus Matthæus.

Spectari poteſt 1. Quatenus Evangeliſta, qui ſcribent primus hiſtoriam vitæ Domini noſtri, ita omnes illius virtutes, & miracula ſuis diſtinxit circumſtantiis, ut nihil omiſerit eorum, quæ ad Eccleſiæ doctrinam, & ædificationem conferre poſſent.

2. Tanquam Apoſtolus, qui celeri gradu ingentes, diſſitaſque regiones percurrens, ad Salvatoris cognitionem innumeros fere populos Idolorum cultores, & barbaros perduxit.

3. Tanquam ſtrenuus Martyr, qui non ſatis eſſe ratus pluribus regnis fidei lumen attuliſſe, mortem ſubiit cum circumſtantiis prorſus ſingularibus pro ejuſdem fidei inſtitutione.

VI. Aſſumptis pro themate verbis illis: *Non erubeſco Evangelium*. Ad Rom. 1. vel aliis, cujus laus eſt in Evangelio 2. Corinth. 8. Oſtendere poſſumus S. Matthæum ſecutum fuiſſe Evangelium, atque illi obtemperaviſſe, antequam illud cognoſceret, ac de illo verba fieri audiret; quia.

1. Reliquit omnia, ut Salvatorem mundi ſequeretur; omnibus ſemet exuit terræ bonis, quod præcipuum eſt Evangelii dogma, & cetera complectitur.

2. Illum omnium primum ſcripſiſſe Evangelium tanquam teſtem verborum omnium, & actionum Filii Dei, & mox cum aliis Apoſtolis prædicaſſe illud, qui populis non annunciarunt, niſi ea, quæ in Evangelio ab eodem conſcripto, editoque, continebantur.

3. Illud propugnaſſe effuſione ſanguinis ſui, vitam impendendo per glorioſum martyrium.

PARAGRAPHUS II.

Fontes unde hauriri copia poteſt ad has Sermonum partitiones exornandas, & Auctores, qui hoc tractant argumentum.

SAnctus Chryſologus tres edidit Sermones in S. Matthæum, & in lucem protulit quidquid de eo loquitur Evangelium.

Venerabilis Beda duas edidit de Sancte eodem Homilias, in quarum prima illius humilitatem commendat, & explicat quid ſit ſequi Jeſum Chriſtum. *Sequere me*. In altera vero notat progreſſus, quos fecit Sanctus in gratia poſtquam ad domini ſui ſequelam vocatus fuit; & conſolatur peccatores ſpe obtinendæ miſericordiæ, ſi vere converti voluerint.

S. Petrus Damiani triplicem habet hujus argumenti ſermonem. In primo laudat quidquid in magno hoc Apoſtolo maxime nitet, in altero præter propter eadem repetit; ac in tertio peccatores agentes pœnitentiam conſolatur.

S. Thomas ſermonem habet; ubi agit de bonitate, & miſericordia Dei erga peccatorem, deinde de ſanctitate hujus Apoſtoli, & horribili cæcitate Phariſæorum, qui obmurmurarunt, quia Salvator cum Publicanis manducabat.

S. Bonaventura tomo tertio ſermonum de Sanctis duos habet Sermones. In primo oſtendit Sancti Matthæi converſionem perfectam fuiſſe, & quid ad veram pœnitentiam agendam requiratur. In altero pro themate aſſumit illa Jeremiæ verba: *Convertiſti me, & egi pœnitentiam*, & fuſe loquitur de rationibus agendi pœnitentiam.

S. Laurentius Juſtiniani & ipſe habet ſermonem, ubi publicani hujus converſionem & altitudinem judiciorum Dei admiratur.

Dionyſius Carthuſianus tres habet ſermones. Primum de hujus ſancti Feſto die *in proprio Sanctorum*, alterum in Evangelium diei feſti. In tertio vero oſtendit gratias quibus Deus illum cumulavit.

Guillelmus Pariſienſis habet duos, in quorum priore texit ſancti hujus Elogium ſtylo concionatorio; in poſteriore autem loquitur de vocatione ejus, & quomodo Filius Dei illum ad ſui ſequelam invitaverit.

Albertus Magnus in hujus argumenti ſermone pro themate verba illa deſumit: *Non veni vocare juſtos, ſed peccatores*. Matth. 9.

Taulerus in ſermone de vocatione ſancti noſtri ſex notat, in quibus ſecundum ejus exemplum ſequi poſſumus Jeſum Chriſtum. *Sequere me*.

Aſcetici. P. Novet in vita J. C. in ſanctis ſuis habet meditationem pro feſto S. Matthæi, ubi de illius tantum martyrio verba facit.

Lambert loquitur de vocatione, & celeri obedientia ſancti hujus prolixa homilia in diei Feſti Evangelium.

Biroat tomo tertio Panegyricorum.

Concionatores nuperi. P. Senault Oratorii, tomo tertio.

P. Duneau, tomo ſecundo Panegyricorum.

Abbas Verjus in tomo Panegyricorum, qui nomine ejuſdem inſcribitur.

In ſpecimine Panegyricorum tomo ſecundo tria ſunt compendia ſermonum hujus argumenti.

PARAGRAPHUS III.

Loci, Exempla, Figuræ, & Applicationes Biblicæ hujus argumenti.

Loci, ubi de Sancto hoc ſermo eſt, vel qui illi poſſunt congruere.

CUM *tranſiret inde Jeſus, vidit hominem ſedentem in telonio Matthæum nomine, & ait illi: ſequere me, & ſurgens ſecutus eſt eum*. Matth. 9.

Non veni vocare Juſtos, ſed peccatores. Ibidem.

A Domino factum eſt iſtud; & eſt mirabile in oculis noſtris. Pſalm. 100.

Hæc mutatio dexteræ Excelſi. Pſalm. 76.

Qui concervat divitias uſuris, & fenore liberali in pauperes congregat eas.

Qui ſectatur avaritiam conturbat domum ſuam. Prov. c. 15.

Quam difficile, qui pecunias habent, in Regnum Dei intrabunt! Luc. 18.

Hodie ſi vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda veſtra. Pſalm. 44.

Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & deſideria multa inutilia, & nociva, quæ mergunt homines in interitum, & perditionem. 1. ad Timoth. 6.

Radix omnium malorum eſt cupiditas, quam quidam appetentes erraverunt a fide, & inſeruerunt ſe doloribus multis. Ibidem.

Opus fac Evangeliſtæ. 2. ad Timoth. 4.

Cujus laus eſt in Evangelio per omnes Eccleſias. 2. Corinth. 8.

In Chriſto Jeſu per Evangelium ego vos genui. 1. Cor. 4.

Prædicabitur hoc Evangelium Regni in univerſo Orbe, in teſtimonium omnibus Gentibus. Matth. 24.

Exempla, & Figuræ, ex Scripturis deprompta.

S. Matthæi converſio difficilior erat, quam Sauli, & Magdalenæ.

OPortebat ſolum illuminare mentem Sauli, ut voluntas ejus mutaretur; ſatis erat illi aperire zeli ſui iniquitatem, eique oſtendere, quod ille perſequens Chriſtum Jeſum perſequebatur Meſſiam promiſſum in lege, & per Prophetas annunciatum. Quibuſcunque illecebris detineretur Magdalena, modicum verecundiæ ſatis erat, ut ad officium revocaretur; oportebat ſolum injicere in illam horrorem peccati, & exhibere virtutis pulcritudinem; & ſtatim ac diſſipatæ fuiſſent tenebræ, quibus excæcabatur, lumine gratiæ, ſtatim cucurriſſet ad pedes divini ſui liberatoris. Duos hoſce nocentes corrigere ſatis erat, ut converterentur; mutare

tare alterius quidem zelum, & amorem alterius, ut inde fierent duo inſignes amantes Filii Dei. At in S. Matthæo omnia gratiæ reſiſtebant. Ejus avaritia opponebatur caritati, quæ præcipua eſt Chriſtianæ Religionis virtus, duritia adverſabatur miſerationi, quæ adeo naturalis eſt membris omnibus unum corpus componentibus, inexplebile deſiderium, quo perituras opes congerere ſtudebat, obſtabat ſpei, ac deſiderio, quod habent fideles æterna comparandi bona; ita ut dici poſſit, opus fuiſſe, ut Dei Filius ad illum convertendum centum miracula operaretur, ut ſubigeret animi affectiones, quæ caliginem rationi ejus offundebant; ut confringeret catenas omnes, quæ voluntatem ejus captivabant, & mutaret omnia animi ſtudia, quæ cor illius obſidebant. Attamen Dei Filius ſemel tantum peccatorem hunc reſpexit, verbum unicum dixit huic avaro, & educens illum de telonio ſuo, coegit illum facere duas res æque difficiles; bona videlicet ſua relinquere, & illum ſequi. *Et ait illi, ſequere me: & ſurgens ſecutus eſt eum*.

S. Matthæi converſio erat aliorũ Apoſtolorũ converſione difficilior.

Nulla eſt ſtuporis cauſſa, quod Apoſtoli adeo facile obedierint Filio Dei, illos evocanti, quia nihil habebant in familia ſua, quod illos deterrere poſſet, vel mereri, ut illi cor eorum inhæreret. Facile quidem erat illis Domino dicere: *Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te*; quandoquidem nihil relinquebat præter lintrem, & retia, quæ omnia erant minimi momenti, & deſerebant vitæ genus, cujus nulla erat utilitas, vel ſaltem leviſſima, & nullam habebant rationem, ſinendi eos ſibi ſubliniri promiſſionibus Filii Dei, qui illos in ſpem inducebant futurum, ut mox fierent captores non piſcium, ſed hominum, qui ad eos loquebatur de quibuſdam bonis, & quodam regno, quæ licet ab illis minime cognoſcerentur, eorum tamen deſiderium excitare poterant, & ambitionem. Sed nihil tale occurrebat in converſione S. Matthæi. Magna poſſidebat bona, quæ illius avaritiam palpabant; non ignorabat honores divitiis potius conferri, quam meritis; ſciebat, quacumque labe aſpergeretur munus ſuum, illud tamen ſemper glorioſum fuiſſe; quoniam erat utile, quod ſecundum perverſam mortalium conſuetudinem honor cederet utilitati, & proculdubio ex ſociorum ſuorum exemplis didicerat ſe eo in loco eſſe poſitum ut poſſet attollere genus, fortunamque ſuam, ſi illuſtres ſibi nuptias comparaſſet.

In tribus converſionibus Magdalenæ, Sancti Matthæi & Sancti Pauli Deus de tribus dominantibus cupiditatibus triumphavit.

Animadvertite quæſo, Dei Filium tres non vulgares operatum fuiſſe per ſemet converſiones, in quibus oſtendit ſupremam virtutem, quam habet in hominum corda, illas videlicet Magdalenæ, S. Matthæi, & S. Pauli; atque in tribus hiſce mutationibus viciſſe dominantes in hominibus cupiditates, & tres præcipuos Dæmones, qui in Mundo regnant; videlicet, ſuperbiam vitæ, concupiſcentiam carnis, & concupiſcentiam oculorum, hoc eſt avaritiam. Carnis concupiſcentiam vicit in Magdalena, avaritiæ cupiditatem in S. Matthæo, & in Sancto Paulo vitæ ſuperbiam. Non quæro hic loci quænam ex tribus hiſce cupiditatibus magis adverſetur bonitati Dei, nec quænam majus objiciat gratiæ impedimentum. Tamen ſatis patet in avaritia quaſdam inveniri difficultates, propter quas ipſi ſpectare debemus S. Matthæi converſionem tanquam Dei victoriam, ac gratiæ Salvatoris triumphum.

S. Matthæus gratiæ reſpondens tãtum teſtatur amorem erga Deum per pœnitentiam, quantum ab eo receſſerat per delicta.

Dei Filius Apoſtolos vocavit omnes, omneſque illi obtemperaverunt. Vocat publicanum noſtrum, & Matthæus Salvatorem ſecutus in perfectum pœnitentem evadit. Evangeliſtæ alii de ejus converſione locuti non ſunt; ipſe unus illam narravit, ut fateretur ſcelus ſuum enuntians miſericordiam Jeſu Chriſti erga ſe. Reliquit omnia bona ſua, ut divinæ Juſtitiæ faceret ſatis, & abdicavit ſe ea profeſſione, quæ criminum ſuorum extiterat cauſſa. Dolor, quo inde confectus fuit, caritati ejus par fuit; hæc enim duo ſemper in pari gradu ſunt in corde pœnitentis, S. Auguſtinus ait. Sed cum majorem teſtari nequeamus amorem erga J. C. quam S. Matthæus omnia relinquens ut tanta cum celeritate ſequeretur illum, hinc facilis patet conjectura de ea pœnitentia, quam ex læſo Deo ſuo ille concepit. Cum autem illum ſecutus eſt inviolabili fidelitate, reparavit ſuos erroris annos, & extremam uſque ſanguinis ſui guttam profudit, ut tueretur fidem. Non juberis, Chriſtiane, te tua deſerere officia; verum ſi officia tua ſunt periculo proxima, teneris omnino illa abdicare.

Salvator ut ad ſui ſequelam traheret Matthæum nihil huic pollicetur, ut aliis Apoſtolis pollicitus fuerat.

Dei Filius jubens S. Matthæum omnia relinquere, nihil illi pollicetur. Non implet animum ejus ſpe, ut hilari, & æquo animo præſentem ſuſtineat jacturam, & opum, atque poſſeſſionum ſuarum detrimentum. Non dicit illi, uti SS. Jacobo, & Joanni: *faciam vos fieri piſcatores hominum*; & contra naturam commercii, in quo Publicanus ille verſabatur: tegit utilitatem, quam cum ipſo relaturus erat, & damnum aperit tantum. *Sequere me*. Quem enim quæſtum ſibi fingere poterat publicanus ſe reperturum, ſi ſequeretur hominem pauperem, qualis erat Salvator? Equidem ſcio ad aliorum Apoſtolorum merita extollenda, Sanctum Evangeliſtam noſtrum ſcripſiſſe, illos omnia bona ſua reliquiſſe, & ſecutos eſſe Jeſum Chriſtum; *relictis omnibus ſecuti ſunt eum*. Non ignoramus Eccleſiam, ut celebraret laudibus hanc ſtrenuam derelictionem modicarum rerum, quæ fiebat ab illis, dicere, cum multum relinquere, qui relinquit omnia ſua deſideria, & ſpem, & multo majora relinquere illum, qui relinquens omnia, habendi ſimul voluntatem relinquit. Verum licet mihi dicere a Sancto Matthæo plus fuiſſe præſtitum: Neque enim ſpem, neque modica prædiola, neque voluntatem aliorum poſſidendorum reliquit, ſed præter hæc omnia reipſa magnas, ingenteſque opes reliquit.

S. Matthæus collatus cũ adoleſcente Evangelico qui triſtis abiit.

Salvator, qui præter naturalem ſuam bonitatem pro hominibus omnibus peculiari dilectione proſequebatur Evangelicum adoleſcentem, ab ipſo petentem quid ſibi faciendum eſſet, ut vitam æternam conſequeretur; non aliam illi oſtendit viam, qua ad perfectionem perveniret, quam bona ſua vendere, conflatamque pecuniam pauperibus diſtribuere; ac ſequi ipſum tanquam Diſcipulum: *Cum audiſſet verbum adoleſcens, abiit triſtis*. (*Matth.* 19.) Infelix cum mœrore excipit oraculum adeo ſalutare, & ignave abjicit ſpem omnem perfectionis, atque ſalutis æternæ. Undenam cæcitas adeo funeſta, & durities cordis adeo deplorabilis? *Erat enim*, inquit Evangelium, *habens poſſeſſiones multas*. Salvator plura dixit huic adoleſcenti; in eo ſibi complacuit. Sed tantum opus non fuit, ut Publicanum noſtrum attraheret: Jeſus illi dixit tantum: *Sequere me*; & paruit.

S. Matthæus unus eſt ex quatuor fluviis Paradiſi terreni, & unum ex quatuor animantibus, de quibus loquitur Ezechiel Propheta; quorum unum habebat ſpeciem Filii hominis.

Quatuor Evangeliſtæ ſunt quatuor illi ingentes fluvii Paradiſi terreſtris, qui ex eadem origine emanantes tulerunt ſalutares aquas divinarum veritatum in quatuor mundi plagas, ut eas uberes gratiis, ac virtutibus facerent. Hæc ſunt quatuor illa Cherubim repleta ſcientia, ab Ezechiele Propheta deſcripta, æque ac in Apocalypſi magna cum pompa, & quæ traxerunt triumphalem currum Filii hominis per omnia mundi loca, ut regnum ſuum in corda omnia exerceret. Sed ſi horum Cherubim figuræ nobis oſtendunt communes qualitates quatuor Evangeliſtarum, diſcrimen facierum, ſatis aperit, quidquid ineſt ſingulis proprium. Patres, qui verba fecerunt de myſtica viſione hac, dicunt S. Matthæum eſſe Cherubim illud, quod faciem, & ſimilitudinem gerit hominis: Quia, inquiunt, initium Evangelii ejus, quæ illius veluti facies eſt, nobis humanam J. C. nativitatem demonſtrat.

S. Matthæus Prophetis antiquis præſtat.

S. Matthæus plurimas ob cauſſas ſæculi Hiſtoricis antecellit; nonnullis etiam de cauſſis eſt Teſtamenti Veteris Prophetis anteferendus. Nam licet hi eodem ſpiritu Dei eſſent animati, ea ſæpe vaticinabantur, quæ ipſi minime intelligebant: & præterea videmus, Prophetias ſemper aliqua caligine involuta fuiſſe. At S. Matthæus nihil ſcripſit, quod non intellexerit, & quemadmodum eruditus fuerat in ſchola Spiritus ſancti, lumina ejus nullis erant tenebris permixta. Licet Prophetæ eſſent Hiſtorici Filii Dei, & eo miraculo, quod obſtupeſcunt omnes, ſcriberent hominis vitam, qui nondum natus erat, illi hanc inter ſe partiti ſunt, & nemo eorum auſus eſt ſingillatim attingere univerſam. Verum eſt, ubi eorum ſcripta ſimul connectimus, nos ibi deprehendere inſigniores circumſtantias vitæ Filii Dei; & gaudemus videntes eas pictas ab hominibus, qui variis temporibus, & procul remotis ab illius nativitate degentes, nihil unquam inter ſeſe communicare potuerant. S. Matthæus in hoc veteribus illis præſtitit Prophetis, quod totum nobis exhibuit Dei Filium, & non reliquit quidquam nobis optandum ex iis, quæ dixit, quæ fecit, & quæ paſſus eſt, memoria digniora donec ille cum hominibus eſt converſatus.

Quid ſingulare ſit ſancto Matthæo inter ceteros Evangeliſtas.

S. Ambroſius animadvertit S. Matthæum eſſe proprie Chriſtianæ morum diſciplinæ Evangeliſtam: *Evangelium totum S. Matthæi exiſtimo eſſe Morale*. S. Joannes deſcribit Salvatoris noſtri divinitatem; S. Lucas hiſtoriam vitæ ejus; S. Marcus illam miraculorum illius, & S. Matthæus morum ſuavitatem, ſanctitatem, & puritatem Chriſtianiſmi perſequitur. Quibus adjicere poſſumus, ſi vita Sanctorum eſt vivens Evangelii explicatio, Sanctum Matthæum ipſam Evangelii explicationem fuiſſe. Illud ſcripſit tanquam Evangeliſta, ſervavit tanquam Sanctus, prædicavit tanquam Apoſtolus, ſuoque ſignificavit cruore tanquam Martyr. S. Lucas, & Sanctus Marcus illud ſcripſere tanquam Evangeliſtæ: non tamen fuerunt Apoſtoli. Scripſit illud S. Joannes, exercuit, & prædicavit, non autem ſanguine ſuo illud ſignavit. Unius Matthæi fuit illud quadruplici hac ratione annuntiaſſe ſcribendo, exercendo, prædicando, & moriendo pro illius propugnatione, illudque Martyrii ſui teſtimonio confirmando.

Applicationes aliquot locorum Scripturæ huic argumento.

S. Matthæus licet mercaturam profiteretur prorſus oppoſitam Evangelicæ paupertati, relinquit omnia bona ſua ad vocem Salvatoris.

NOn *veni vocare juſtos, ſed peccatores*. Matth. 9. Cum mundi Salvator nobis perſuadere vellet ſe præſertim veniſſe, ut peccatores ſalvos faceret, & nullam eſſe mortalium conditionem a via ſalutis adeo abhorrentem, quæ ſperare non poſſet ſe miſericordiarum ejus futuram participem, dignatus eſt in Apoſtolum ſuum eligere hominem, qui per profeſſionem ſuam indignus videbatur hoc honore. Homo hic fuit S. Matthæus, Galilæus genere, Religione Judæus, ſed profeſſione univerſæ Judæorum genti peroſus; quandoquidem erat Publicanus, hoc eſt Exactor vectigalium, quæ a Romanis in univerſa illa regione illis ſubjecta perſolvebantur. Peculiare hoc Judæorum odium in Publicanos inde proficiſcebatur, quia quatenus Iſraelitæ, & populus electus a Deo, credebant ſe immunes eſſe debere a vectigalibus externis nationibus perſolvendis. Reſpiciebant Publicanos, tanquam ſceleratos, quibus nulla eſſet Religio, & qui per fas & nefas omnia extorquerent. Hæc erat ars S. Matthæi, antequam ille ad Domini ſequelam evocaretur. Jeſus Chriſtus poſt annum fere, ex quo in Galilæa docebat, tranſiens prope Matthæi telonium, conſtitit, & in illum attente reſpiciens, cum omnia relin-

relinquere, ſeque ſubſequi juſſit. Nunquam Salvatoris gratia viſa eſt potentior. Quilibet alius præter Dei Filium gravioribus egiſſet rationibus, ut id genus homini, terrenarum opum avido, & qui a Religione procul aberat perſuaderet ſeſe eo abdicare negotio, quod illius ſtudiis, & amori proprio velificabatur. Tamen vix illum Jeſus reſpexit, dixitque illi Verbum hoc: *ſequere me*, cum hoc perculſus ita cor animumque mutavit, ut ne momento quidem hæſerit, an vocantem ſequeretur; ſurrexit enim ipſo temporis articulo Matthæus, ſecutus eſt Jeſum, ſe ejus Diſcipulum palam profeſſus eſt. *Pater Croiſet.*

Ejus converſio debetur vi, & illecebræ gratiæ Salvatoris.

Cum tranſiret inde Jeſus, vidit hominem ſedentem in telonio, &c. Explicatio hujus prodigii, converſionis videlicet S. Matthæi crucem figit interpretibus. Celeritas ejus illi ſtuporem injicit, & intelligere nequeunt, quomodo vir, qui adeo violento nexu inhærebat opibus, repente ad hominis vocem eas deſerit, & haud hæſitanter omnes confringit catenas, quæ illum antea avaritiæ mancipium vinciebant. Duo illi infenſiſſimi nomini Chriſtiano inimici, Porphyrius, & Julianus Apoſtata levitatis, & imbecillitatis redarguunt hanc Apoſtolorum in Salvatore ſequendo celeritatem; ſed S. Hieronymus, qui hanc impiam ratiocinationem refert, illam duabus impugnat rationibus, quarum altera innititur inſigni nominis celebritati, quam Mundi Salvator ſibi pepererat per miracula, quæ a S. Matthæo non ignorata fuiſſe, fidei conſonam eſt. Ratio altera, quam S. hic Doctor affert, eſt; *Fulgor ipſe, & Majeſtas Divinitatis occultæ, quæ etiam in facie refulgebat humana, videntes ad ſe trahere poterat primo aſpectu.* (*Lib. 1. Comment. in Matth.*) Quod ut facilius intelligamus gratiæ prodigium ex prodigio naturæ, ad magnetem nos mittit, cui propria ineſt facultas trahendi ferrum ad ſe, & metallo huic motu, ſenſuque carenti ſenſum motumque impertitur. Verum quin his rationibus immoremur S. Matthæi factum probantibus, non aliam inquiramus cauſſam celeris obedientiæ voci Filii Dei, quam virtutem verbi, quam illecebram, & omnipotentem gratiæ ipſius virtutem.

Quanti momenti ſit intuitus Salvatoris ad convertendū peccatorem liquet ex S. Matthæo.

Vidit hominem ſedentem in telonio Matthæum nomine. Matth. 9. Alii Evangeliſtæ deſcribentes vocationem S. Matthæi, illius nomini parcunt. Eum Levi appellant, quia nomen hoc minus cognitum erat, quam Matthæi. Sed Evangeliſta noſter eadem præcautione non utitur. Hoc in loco ait: Vidit hominem ſedentem in telonio Matthæum nomine; ubi vero Apoſtolorum nomina recenſet, vocat ſe Matthæum publicanum. Facile eſt illum cognoſcere, ubicumque nomen ſuum proferet dicet, quid erat: Nullam omittit circumſtantiam, quæ illum humiliare valeat, & oſtendere miſericordiæ Dei ſui erga ſe magnitudinem. Obtutus Filii Dei magnam vim habent. Ipſum penetrant cor. Felices illos, in quos jacit ſimiles oculos miſericordiæ! Salvatoris obtutus principium fuit converſionis S. Petri; cum Evangelium inquit, Jeſum vidiſſe ſedentem in Telonio, loquitur de his efficacibus oculis, qui cor ipſum intuentur, atque convertunt. Dei Filius conjecit in S. Matthæum unum ex his benignis obtutibus. Hæc fuit cauſſa, propter quam in ictu oculi mutatum fuit cor ejus, & attrita fuerunt omnia vincula, quibus vinctus terræ adhærebat. Loquatur Dominus, ſatis eſt, hominem docilem inveniet, qui gloriæ ſibi vertet obedire voci illius, & qui illi manus victas dabit. Cum vocavit S. Matthæum, oſtendit, quanta ſit Miſericordia ſua. Evocaverat jam plures piſcatores, homines rudes, ac meritis deſtitutos. S. Matthæus videtur adhuc indignior gratia, quam recepit. Qui eamdem, ac ille, profeſſionem exercebant, a Judæis habebantur tanquam peccatores publici; homines nequam, & quos natio univerſa abominabatur.

Maximum argumentū bonitatis Dei eſt uti ſua potentia ad convertendos nequiſſimos peccatores.

Relictis omnibus ſurgens, ſecutus eſt eum. Matth. 9. Hæc maxima eſt divinæ bonitatis, atque potentiæ gloria velle, & poſſe omnes homines ſalvare, cujuſcunque ſint conditionis. Sed ſi fieri volumus Diſcipuli Filii Dei, attollere nos debemus corde ſaltem, & affectu ſuper hæc peritura bona; & quod nobis ſupereſt relinquendum eſt propter J. C. amorem, illud petentis per os pauperum, & per manus eorumdem recipientis. Præſto etiam nos eſſe oportet ut reliqua deferamus, ſi gloriæ illius interſit, & hæc ratio nos urgeat. Non omnes Apoſtolos eſſe poſſumus, & Evangeliſtas, qualis fuit S. Matthæus; Sed tenemur omnes, illius fidem imitari, atque obedientiam, quæ illi has qualitates promeritæ ſunt. Opus eſt, ut fidei lumina aperiant nobis vitia terrenorum bonorum, ubi conferantur cum æternis; ut illa nobis oſtendant mentem, & conſilium Auctoris bonorum omnium, qui illa nobis largitus eſt, ut ad illius gloriam uteremur, & in ea miniſteria, ad quæ vocaremur, & uſus eorum nobis eſſet ſalutaris. Opus eſt, ut per obedientiam, & caritatem hæc adimpleamus officia, & ad unguem ſequamur diligenter juſſa illius, qui pauper factus eſt, & ſeſe exinanivit, ut nobis procuraret incorruptibiles divitias, & gloriam immortalem. Opus eſt igitur ſequi illum per fidem, per obedientiam, & caritatem cum S. Matthæo, ſecundum illecebras afflatuum, & lumen ejus nobiſmet proponentes pro vitæ noſtræ norma ſanctiſſima Evangelii ſui placita, & pro actuum noſtrorum prototypo admirabilia virtutum ejuſdem exempla. Illum ſequi debemus in ipſa bonorum affluentia, inſignibuſque fortunis, ſi illis fruimur, nunquam amoventes oculos ab æternis bonis, quæ nobis pollicitus eſt in remunerationem obedientiæ noſtræ legi ſuæ. Quodcumque obſtaculum conditio noſtra, noſtraque negotia ponant, hoc pacto Filium Dei ſequi & poſſumus, & debemus. Nihil nos poteſt diſpenſare; quia vere Chriſtiani eſſe non poſſumus, niſi quærentes Doctrinam, imitantes exemplum, & implentes Salvatoris exempla, quemadmodum fecit celebris S. Matthæus, cujus hodierna die memoriam colit Eccleſia.

S. Matthæus ad Jeſu Chriſti gloriam convertit omnia ſuorum criminum inſtrumenta.

Hæc mutatio dexteræ Excelſi. Pſalm. 76. Nemo unus ignorat quam inſatiabilis eſt aviditas & crudelis eorum avaritia, qui conſueverunt exigere vectigalia, S. Matthæus hujus erat ingenii, non ſecus ac idem munus obibat. Sed quiſnam crudelem hunc hominem in pium virum convertet? Quis mutabit cor iſtud lapideum in carneum? Hoc præſtabit gratia tua, Domine, quæ repente lupos convertit in agnos, & quæ in ictu oculi tigrides in columbas convertere poteſt. Quæ mutatio in Matthæo tanquam Evangeliſta, tanquam Apoſtolo, & Martyre, quoniam tres hæ qualitates in miniſterio, ad quod translatus eſt, continentur. Eadem manu, qua tot injuſtis edictis ſubſcripſerat, & qua in barbaras exactiones executus fuerat, Caritatis Evangelium conſcripſit. Os idem quod tot probra evomuerat, quod tot calamitoſos homines vexaverat, quod tot familias vaſtaverat, obit munera Apoſtolatus, & in univerſo mundo ſalutis legem enuntiat; & qui populorum ſanguinem ſitierat, ſuum ad extremam uſque guttam profundit pro gloria Salvatoris.

Non caſu aliquo ſed data opera Salvator tranſit pro telonium Matthæi, & in illum reſpexit.

Cum tranſiret inde Jeſus, vidit hominem ſedentem in Telonio, Matthæum nomine, & ait: ſequere me. Matth. 9. Non fortuito quidem, ſed de induſtria Salvator hoc iter ingreſſus eſt, ut nanciſceretur occaſionem patrandi miraculi in converſione S. Matthæi. Oculi iſti, qui abyſſum illuſtrare poſſunt, peccati abyſſum intuentur. Facies illius, quæ ut S. Hieronymus inquit, geſtat lineamenta Divinitatis, ſe ſe offert huic publicano; vox quæ ictu fulmineo vehementius perrumpere poteſt ſaxa, in peccatoris hujus aurem inſuſurrat dicens: *Sequere me.* Hoc illi imperat, ac ſtatim parere jubet. Sed præter exteriores has gratias, quæ extrinſecus oculis, & auribus percipiuntur, immittit intus in animum gratiam correſpondentem & oculorum fulgoribus, & vocis tonitrui, eique repræſentans criminum ſuorum horrorem, intus, & in conſcientia ipſius tono imperioſiori, & validiori ait, *Sequere me.* Mirum ne eſt, ſi celeriter his obedit illiciis, & ſi, quin nectat moras, ſe ſe dicto citius convertit, *Sequere me?* Miraculum hoc eo majus eſt, ut mutans hominem de peccato ad gratiam, ſecundam operatur mutationem in ea cupiditate, quæ in illius corde dominabatur, & ex homine illicitos quæſtus cupiente facit Evangelicæ paupertatis Diſcipulum. Hæc eadem verba ſingulis noſtrum Salvator ait voce elata, ita ut exaudiri poſſit, & in penitiori parte cordium noſtrorum; *Sequere me.* Væ nobis, niſi ad hoc verbum animum appulerimus! O homo! dicit Filius Dei, quicumque es, adhibe vires omnes animæ tuæ, ut me ſequaris, videlicet, ut me cognoſcas, ames, mihique fideliter ſervias. Ne imbecillitatem, conditionis noſtræ impedimenta, & negotia noſtra prætexamus. In Publicani hujus exemplo videmus quid ope gratiæ ſuffulti facere valeamus: ſed gratiæ huic cooperandum eſt. Viribus illius noſtræ quoque accedant opus eſt. Omnes hæ catenæ ſtrenue confringendæ ſunt, quæ Mundo, Carni, & Diabolo victos nos tenent, & obſtant ne Salvatorem ſequamur: Si divinum adſit auxilium, nulla adeo tyranna cupiditas eſt, quam vincere, & ſuperare nequeamus.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum, aliorumque Auctorum hujus argumenti, vel qui huic argumento poſſunt congruere.

CHriſtus Matthæum, non Matthæi ſacculos requirebat. S. Chryſologus Serm. 28.

Propria dereliquit Matthæus, qui rapiebat aliena. Sanctus Ambroſius.

Quid mirum ſi Chriſtus publicanum non erubuit, quando nec meretricem erubuit, quam e fornicatione non ſolum eripuit, verum etiam pedes oſculari permiſit? S. Chryſoſt. in Matth. cap. 9.

Vidiſti virtutem vocantis, diſce nunc vocanti obedientiam. S. Chryſoſt. Ibidem.

Juſſit Chriſtus Matthæo, ut quod tulerat per miſeriam miſericordia prorogaret, & inde redimeret pœnam, unde comparaverat culpam. S. Chryſolog. Serm. 28.

Quod eſt dare vitam mortuo, hoc eſt largitatem tribuere avaro. Idem ibidem.

Quiſquis de illo viro cogitat, de magna Dei Miſericordia, de mirabilibus Dei muneribus cogitat. S. Auguſt. Epiſt. 32. loquitur de S. Paulino.

Qui fecit te ſine te, non juſtificabit te ſine te. Idem ſerm. 15. de verbis Apoſtol.

Hæc mutatio dexteræ excelſi, non tanquam exemplum, ſed tanquam miraculum afferri debet. S. Bernard. Epiſt. 8.

Fulgor ipſe, & majeſtas divinitatis occultæ (in Chriſto) *quæ etiam in humana facie relucebat, ex primo ad ſe videntes trahere poterat aſpectu.* S. Hier. lib. 1. Comment. in Matth.

Matthæum ſe, & publicanum nominat, ut oſtendat legentibus nullum debere ſalutem deſperare, ſi ad meliora converſus ſit, cum ipſe de Publicano in Apoſtolum ſit converſus. Idem ibidem.

Evangelium non eſt ſimplex Chriſti annuntiatio, ſed exhibitio, hoc eſt Evangelium, quod Sanctus hic ſcripſit, non annuntiat dumtaxat Jeſum Chriſtum tanquam Meſſiam, ſed illum ex operibus ſuis talem reipſa demonſtrat. Sanctus Ambroſius.

PARAGRAPHUS V.

Quid depromi poſſit ex Theologiæ fontibus in hoc argumento.

S. Matthæi converſio fuit potius gratiæ prodigiū, quam exemplum, in quo mortales confidere debent.

SI S. Bernardo credimus, converſio S. Matthæi æque ac S. Pauli eſt gratiæ miraculum. Sed hæc palpare non debet peccatores in ſceleribus ſuis, neque illis perſuadere, nihil aliud requiri, quam ictum oculi, aut vocem Filii Dei ad eos permovendos; cum enim duplex iſta converſio communes leges exceſſerint, habendæ ſunt potius loco prodigii, quam veluti exempla: *Hæc mutatio dexteræ excelſi; non tanquam exemplum, ſed tanquam miraculum afferri debet.* (*S. Bernard. Ep. 8.*) Etenim ſive ſpectemus vim, qua inceperunt, vel celeritatem, qua peractæ ſunt, & fidelitatem, qua ad perfectionis apicem perductæ ſunt; fateri tenemur, hæc miraculo propiora eſſe, quam exemplo. Si S. Paulus arma tenebat manu, minas ore, furorem corde; S. Matthæus intentus erat Telonio, opibus inhiabat, nihil niſi lucrum ſuum, aliorum vero detrimentum conquirens, exlex, irreligioſus, ſine honore, ſine conſcientia, & non pauciores per inexplebilem avaritiam cædes committens, quam alter per rabiem committeret contra ſubditos Filii Dei. Numquid videri poterat magis oppoſitum gratiæ, quam nocens iſte? Quem ſi contulerimus cum Magdalena, vel Paulo, nonne inveniemus ſalutem illius magis conclamatam fuiſſe, & converſionem ejus longe difficiliorem?

Opera miſericordiæ Dei ſūt admirabiliora, quam alia, quod liquet potiſſimum in converſione S. Matthæi.

Licet quidquid in Deo eſt nos in admirationem rapere debeat; fatendum eſt tamen, opera miſericordiæ ceteris quibuſcumque antecellere oportere; *Miſerationes ejus ſuper omnia opera ejus.* (*Pſ. 144.*) Hinc dixere Patres, Magdalenæ converſionem majus fuiſſe miraculum, quam Lazari reſurrectionem, & peccatoris converſionem Deo pluribus ſtare laboribus, quam mundi totius ſteterit illi creatio. Ratio, quam affert S. Thomas eſt, quia univerſorum creatio intra temporis hujus bona coarctatur. Converſio autem peccatoris ſpectat ad bonorum æternitatem. Sed ſi unquam fuit admirabilis ulla converſio, ſane illa fuit S. Matthæi; hæc enim præcipuum fuit opus bonitatis, & miſericordiæ Dei, quippe peccator erat, qui callum duxerat in peccato ſuo. Hoc S. Evangeliſta teſtatur, cum ait, *hominem ſedentem in telonio*: qui ſitus corporis requiem ſignificat in peccato. Sine ullo conſcientiæ ſtimulo perſiſtebat in ea vitæ ratione, quæ vix peccati exſors eſſe poteſt, verſabatur ille in actuali, ac tranquilla exercitatione officii, quod periculis plenum erat. Mens & cor ejus nimis occupata erant curis, ac ſollicitudinibus augendi opes ſuas per eas vias, quas cupiditas & avaritia illi poterant aperire. Hoc temporis momento illum reſpicit Jeſus: *Vidit hominem ſedentem in Telonio.* Jecit oculos in hominem hunc, S. Cryſoſtomus inquit, & avertit illum a peccato ſuo: *Vidit opus manuum ſuarum, ut non videret opus iniquitatis: Vidit hominem, ut peccatum non videret.* Vidit Deus de cæli vertice Publicanum hunc, tanquam lapidem pretioſum in luto; & inde illum delegit, ut ornaret Sanctam Civitatem, & ex eo poneret unum ex fundamentis cæleſtis Jeruſalem.

Nullum eſt cor adeo durū, quod Dei gratia non molliat.

Deus abſolutum tenens imperium in corda, & voluntates hominum, illa quocumque libitum fuerit, flectit, atque vertit. Nulla unquam eſt adeo inflexibilis durities, quam ipſe non frangat. Licet in præaltas iniquitatis abyſſus illi deſcendiſſent; unicum ejus verbum ſatis eſſet, ut illos ad cumulum ſanctitatis attolleret, & licet omnibus inferni catenis obruerentur, momento eos ad libertatem poteſt revocare. Hæc eſt Dei poteſtas repente immutantis Apoſtolum noſtrum, & evellentis ab anima illius cupiditatem, funeſtam illam malorum omnium radicem, ut in ictu oculi germinent pretioſa gratiæ ſemina. Dei verbum cum triumphantis gratiæ virtute conjunctum hoc peperit miraculum: *ſequere me.* Verbum hoc ex peccati nihilo tanquam ex nihilo naturæ educit opera magis admirabilia; Verbum hoc, cui omnia parent, facit ex corde criminoſo cor innocens, ex corde avaro cor ab omni cupiditate alienum, ex corde luteo cor cæleſte, & ex inſigni peccatore Sanctum inſignem: *Et ſurgens ſecutus eſt eum.*

Avaritia vitiorum omniū maxime oppoſita gratiæ.

Nullus affectus eſt, qui plures opponat obices gratiæ, quam avaritia, affigit enim terræ cor, totumque replet curis inutilibus. Humanæ ambitionis inſania ſatis cognoſcitur; clam pudet impudicitiæ: ſed avaritia, quæ prudentiæ & œconomiæ nomen aſſumit, nihil in ſe criminoſum videtur habere. Avaritia cupiditas eſt, cui ceteræ famulantur; & ſicut aurum, atque argentum homini offerunt, unde reliquis inordinatis cupiditatibus ſatisfaciant, nihil eſt, quod locupletandi libidini non pareat. Paret enim ubi primum huic ſatisfactum fuerit, levis negotii mox futurum opus, & aliis ſatisfacere. Hoc nos docet S. Paulus per hæc verba: *Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli &c.* (*Ad Tim. 1.*) Cor eorum ſe tradit infinitis, inanibuſque deſideriis, quæ mergunt homines in interitum; cupiditas enim eſt vitiorum omnium origo. Hinc enim verus invenitur, inquit, S. Chryſoſtomus, ille Apoſtoli locus, ubi ait, Dei Filium in omnibus tentatum fuiſſe. *Tentatus per omnia.*

Peccatoris converſio proprie effectus eſt miſericordiæ Dei.

Quærunt Theologi ad quam Dei perfectionem pertineat hominum converſio, & mutatio quæ in illis fit de ſtatu peccati ad ſtatum gratiæ, & ſanctitatis. Quamvis dici queat omnes Dei perfectiones aliquid in hoc opus conferre: pro certo afferi tamen poteſt, hoc opus eſſe bonitatis, & miſericordiæ Dei, quærere peccatorem in miſero ſtatu ſepultum, in abyſſo ſcelerum omnium, quin ullam gerat curam pro virili parte, quæ gratiam hanc valeat mereri, immo etiam invenire illum in eo ſtatu, quo redditur indignus omnibus gratiis: Triumphanti opus eſt bonitate, ut ita nobiſcum operetur: *Vocavit nos vocatione ſua ſancta non ſecundum opera noſtra, ſed ſecundum gratiam, quæ data eſt nobis.* (*ad Tim. 2.*) Ille ipſe mutationem hanc vocat, creationem in creaturæ nihilo poſitam, ſed de ſecundo nihilo triumphantem, videlicet de peccato quod e regione gratiæ adverſatur. Verum ſi opus eſt bonitatis, & miſericordiæ concipere ſaluberrimum hoc pro peccatore conſilium, illud exequi ſane opus eſt omnipotentiæ. Opus eſt, ut Deus adhibeat ad id gratiæ ſuæ efficientiam, ut peccati ſimul, & peccatoris vincat obnitentiam. Quod ſi Deus unquam oſtendit vel ſuam in hac electione miſericordiam, vel ſuam in hac perficienda potentiam, hoc proculdubio accidit in S. Matthæo, cum magnum hunc peccatorem in Apoſtolum, ſanctumque virum convertit.

Deus non indiget opera hominis ad eū creādum, ſed vult ejus conſenſum ad eū convertendum.

Si quam hominis rationem habuit Deus in ejus creatione, audeo dicere majorem in illius converſione habuiſſe. In creatione quippe non eguit hominis conſenſione; cum de nihili abyſſo illum extrahit, illum non conſulit, & ſi ad illum verba facit, ea facit, ut inde emergat, non ut conſulat. Sed in peccatoris converſione, licet illum ſua gratia præveniat, illum inter peccati tenebras inquirat; rationem tamen habet voluntatis ejuſdem, & illius cooperationem expoſcit. Hinc S. Auguſtinus inquit: *Qui fecit te ſine te, non juſtificabit te ſine te: ergo fecit neſcientem, juſtificat volentem.* (*Serm. 15. de verbis Apoſtoli*) Verum ſi quæ unquam converſio difficilis fuit, illam S. Matthæi fuiſſe difficillimam fatendum eſt. Cupiditas ejus erat avaritia; munus ejus erat juge concuſſionum atque extorſionum exercitium. Dicere licet etiam, illum quo plures congerebat opes, eo magis ſeſe in ſcelerum abyſſum proruere ſolitum fuiſſe; & quo magis opibus inhærebat, eo longius a ſalute ſeceſſiſſe; namque ex humanis cupiditatibus pertinaciſſima eſt, ac ſordidiſſima avaritia. Sordidiſſima quidem, quia avarus nulla habita ratione duorum præceptorum Caritatis, vere humani generis inimicus appellari poteſt. Pertinaciſſima vero, quia ætas, quæ reliquas infirmat cupiditates, in ſingulos dies huic vires addit, ita ut ictus tonitrui non ſatis gravem edat rumorem ut avarum excitet, eumque de ſalute ſua cogitare cogat.

Quanti momenti ſit ſequi gratiam ſuæ vocationis.

Deflendum ſane eſt, tam paucos inveniri, qui ſatis norint pretium gratiæ vocationis ſuæ; quod paſſim occurrit, quandoquidem plurimi gratiæ huic infideles videntur. Ab hoc tamen quodammodo pendet tota noſtræ ſalutis œconomia. Huic cooperari poſſumus in omnibus ſtatibus, & conditionibus, & Deus neminem vocat ad ſtatum aliquem, quin in anteceſſum deſtinet illi omnia ſubſidia, quæ illi in munere ſuo eſſent neceſſaria, ut ad æternam perveniret felicitatem. Cum partitus fuerit Deus in terra omnes conditiones, ſingulis ab æterno locum ſuum deſtinavit. Nihil accidit in hoc mundo fortuito; omnia ſecundum æternæ Sapientiæ divinæque Providentiæ juſſa ſuccedunt. Sanctus Matthæus licet in manifeſta profeſſione fenorum, & rapinarum, non hæret, nec differt, quo minus ſuam vocationem ſequatur; omnia reliquit, & omnia ſimul, ut Salvatorem ſequeretur; ſed licet Deus non ita agere conſueverit erga homines, omnibus tamen largitur gratias, quæ ſunt neceſſariæ, ut quiſque ſuam vocationem ſequatur.

Cauſſa ſubitæ cōverſionis Sancti Matthæi eſt gratiæ omnipotentia.

Cum in natura repente aliquam accidere mutationem videmus, cum Philoſophis dicimus opus eſſe, ut hæc celeritas ex rei ipſius facilitate procedat, cui cum nulla adſit affectio oppoſita virtuti agentis, ſtatim recipit formam, quæ illi tribuitur, vel ex vi cauſſæ agentis, quæ omnino dominatur in ſubjectum, & quæ in ictu oculi triumphat de quocumque obice, quo impeditur. Videre Matthæum momento de peccatore graviſſimo Sanctum evadere; ſatis liquet, ſubitam hanc mutationem profectam non eſſe ex cordis ejuſdem facilitate, quod in vitio habitum jam contraxit, & occaluit. Dicendum eſt igitur hoc oriri ex gratiæ omnipotentia, quæ obices quoſcumque ſuperavit. Verum quidem eſt Deum in vulgari peccatorum converſione non ita operari. Gratia lente agit, & paullatim diſponit ſubjectum, quod vult ſuperare. Ceterum libertas, quæ peccati contraxit habitum, aliquamdiu gratiæ reſiſtit. Heu? quot prælia, quot ſuſpiria, quot lacrimæ, antequam dici poſſit: volo. Sed hoc loco ſimulac Publicanus iſte reſpexit Dei Filium, ejuſque vocem audiit, nulla interjecta mora recipit gratiam, & abjicit peccatum. S. Cyprianus hanc celeritatem belle explicat verbo: *Non per moras temporum*, ait ille, *ſed compendio gratiæ maturitatem habet.* In Converſione hac nulla nectitur mora, ſed fit gratiæ compendium, quod fructui ſtatim affert maturitatem.

Difficultas ſeſe convertendi toto cælo major eſt in eo, qui peccati habitū contraxit.

Plurimum diſcriminis intereſt inter hominem unius tantum noxæ ſibi conſcium, vel qui ſæpe in eamdem incidere conſuevit, vel qui noxæ ejuſdem contraxit habitum; & eum, qui per ſtatum ſuum, criminoſamque vitæ profeſſionem peccator eſt. Fateor equidem, ſi ſtatus ille periculo proximus eſt, arduum eſſe ab eodem recedere. Cum homo peccator dumtaxat eſt, licet aliquando cupiditati ſuæ, quæ ipſum dominatur, cedat; facilius tamen converti poteſt, & peccati ſui pœnitere. Poteſt ipſam coercere cupiditatem. Sed ubi ea in profeſſione verſatur, quæ per ſe peccatum eſt, quemadmodum nonniſi ſumma cum difficultate eam relinquere poteſt,

nequit peccatum relinquere, quod certissime inhæret illi, & quod ut ita dicam essentiam officii ejusdem constituit. Sanctus Joannes Chrysostomus animadvertit, Evangelium deplorabilis status hujus meminisse, ubi loquitur de Sancti Matthæi conversione. *Sedebat*, narrat de semet noster Apostolus, in telonio. Quid porro est in telonio sedere? est habere cor in avaritia positum, atque fundatum; est habere constantem, & habitualem firmitatem in scelere. Sedet, & quiescit, vivit, quasi quodammodo immutabilis esset. Num quid ultra requiritur, ut intelligamus, quam longe distent inter se Publicani professio, & Apostoli ministerium?

Prima prædestinationis caussa est benignus ac interior obtutus Dei erga peccatorem.

Aspectus oculorum Salvatoris notat prædestinationem, quam Sancta Scriptura nobis significat per obtutum oculorum Dei; videlicet, sicuti cognitio, & amor ex oculis dignoscitur: ita prima hominum electio effectus est cognitionis, & amoris Dei. Mox oculorum obtutui accedit vox, & verbum ad innuendum usum, quem facit per potentiam gratiæ, quæ vox est secreta, atque interior, in corde dicens id quod extrinsecus verbum significat. Sane dissimulanda non sunt S. Matthæi crimina, quandoquidem constituunt gloriam conversionis illius, & fuerunt materialis caussa gratiæ. Ipse etiam peccatum suum confitetur, cum nomini suo adjicit alterum illud Publicani, & locus ipse, in quo est, cum illum Dei Filius respicit, eum peccatorem esse clamat. Vidit illum, non utique in Templo, neque ad aras, sed in telonio, exigentem vectigalia, hoc est fructum suarum crudelitatum, & rapinarum. Telonium hoc theatrum est scelerum ejus. Ibi illum convenit gratia, quæ de illius duritie triumphat. Quis cogitasset unquam, Salvatorem quæsiturum fuisse hunc Publicanum, in statu adeo misero, ac a Dei consiliis abhorrentem? Hic oculus est Filii Dei, S. Chrysostomus inquit, per peccati tenebras cor Sancti viri, & prædestinati perspicientis.

Qua arte S. Matthæus de avaritiæ dæmone triumphaverit.

Duplici modo de avaritia triumphus referri potest: primum omnes prorsus divitias relinquendo; mox non adhærendo divitiis, quæ hanc cupiditatem incendunt, & alunt. Mutatio prior est Apostoli; sed posterior Christianis omnibus est necessaria. Avaritia cupiditas est in omnibus mortalibus prædominans. Hæc plerorumque scelerum nostrum est caussa, funesta fax est, quæ nostra succendit vitia, & corda nostra comburit. Quid faciendum est? Quocumque pretio subigenda est misera ista cupiditas, coercenda est; & identidem cogitandum quid simus in natura, & in gratia, & quid aliquando futuri simus in gloria. S. Matthæus sequi volens Dei Filium, non corde solum, & affectu, sed re ipsa opes omnes reliquit.

Tenemur relinquere munus nostrum, ubi illicitum est, quod exemplo suo nos docet Sanctus Matthæus.

Adnotandum est cum varii sint in mundo status, non deesse, qui per se aptissimi sunt ad salutem in illis procurandam; qualis est status Ecclesiasticus, & Regularis: ideoque nulla ibi mutatione opus est. Sunt vero status quidam palam noxii; & hi omnino sine exceptione ulla sunt relinquendi; qualis est status illorum, qui vitiosos habitus contraxerunt. Sunt & alii per se adeo periculo obnoxii, ut vix in illis vivere valeat homo, qui millies cadat, & in quibus excidium videtur inevitabile. Qui perspicue videt, se in hoc statu versari, videt etiam se certissime interiturum, ideo inde illi resedendum est, licet decies centenorum aureorum millia ei alioquin essent in lucro ponenda. Cur hoc? quia cum Sententiarum magistro omnes Theologi docent, hic versatur in proxima, jugi, & inevitabili occasione peccandi: *Qui deditur est alieni officio, quod sine peccato exercere non potest, veram pœnitentiam agere non potest, nisi deserat illud.* (*In 4 Dist. 16.*) Et Confessarius absolvere nequit hominem in hoc statu positum, & in eo perseverare cupientem. Sed vere quidam sunt status, & quædam conditiones, quas leges permittunt, sed in quibus aliquod periculum inest: hos quidem status deserere non tenemur; sed evitanda sunt ope, quam Deus nemini negat, id genus pericula. Cumque plerique status Respublicas, & Regna componentes, his periculis scateant; moneo verbis Apostoli, ut quivis vitam ducere conetur illi statui conformem, ad quem se vocari cognoscit; vigilet peccata, quæ ibi sunt communia evitaturus, atque ad salutem operandam iis utatur adminiculis, quæ illi suppeditat Deus. Sin autem munus hoc, & officium minime liceat: imitetur S. Matthæum, qui ne momento quidem hæsit, ut non solum telonium relinqueret, verum etiam restitueret quidquid in damnabili eo munere cuipiam surripuerat.

PARAGRAPHUS VI.

Loci delecti ex Asceticis, recentioribus Concionatoribus hujus argumenti.

Aliorum Apostolorũ conversio longe facilior erat, quã S. Matthæi.

NOn sine peculiari Providentiæ consilio Apostoli omnes educti fuerunt, vel de obscuri generis caligine, vel de peccati statu, ut ad Apostolicam apicem attollerent. Voluit Deus omnibus hominibus significare per oppositionem, quæ aderat inter id, quod erant, & quod facti sunt, gratiam unam potuisse in illis tantam operari mutationem; verum simul prævertere voluit in Apostolis suis superbiæ sensus, quibus tantum munus illos objiciebat. Aliorum Apostolorum conditio multo minus adversabatur Apostolatui, quam illa S. Matthæi. Hi rudes quidem homines erant, rusticique, sed simplices, & culpa vacui; ideoque procliviores ad recipiendum Evangelii spiritum; cum e contra S. Matthæus eam exercebat professionem, a qua versutiæ, concussiones, & rapinæ vix possunt separari. Non solum peccator erat, sed publicus peccator, & male audiebat. Primus conversionis ejusdem gradus erat, suum vivendi genus abdicare, cujus officium actuale erat peccatum, vel saltem jugis occasio peccandi. At nihil adeo est arduum, quam publicam deserere professionem, in qua constitutus es, & quam approbat Princeps; præsertim vero cum per illam bona, & opes adquisitæ fuerunt. Divites sedentes in rationariis suis, obliviscuntur fere judiciorum Dei, & rationibus suis unice intenti, non cogitant amplius de reddenda Supremo Judici suo, ea ratione, quam velint, nolint, sunt reddituri: *Divites malisedent in telonio, obliti judiciorum Dei.* Attamen hoc telonium locus est, ubi Salvatoris gratia inquirit Matthæum, ut inde Apostolum faciat, & Evangelistam. Tranquille sedebat ille in hac pestilentiæ cathedra, in qua Propheta deprehendit tertium, vel postremum impietatis, & injustitiæ gradum; cum repente Salvator constituit illum in cathedra Moysi prædicaturum gentibus æternas salutis veritates. Munus ejus non solum nocens erat propter injustitias, quas secum vulgo trahit, sed Judæis maxime perosum, ac infensum erat, qui libertatem amantes, vectigalia tanquam servitutis notas horrebant. Tamen hi omnes obices conversionis S. Matthæi ampliore triumpho gratiæ campum aperiunt: homo hic populi adipe saginatus, eligitur, ut suo cruore signet fidei veritatem. Manus hæc fœdata concussionibus, & usuris, destinatur ad describendam vitam, & mortem Salvatoris mundi. Os hoc, quod tot viduas, atque pupillos damnavit, reservatur ad proferenda coram Regibus Oracula Evangelii, & ad silentium oraculis dæmonum indicendum, quorum Sanctus noster Apostolus sortilegia virtute crucis impugnat. *Ex Specime Panegyricorum.*

S. Matthæus non solum perfecte conversus fuit, sed pœnitens.

Duo sunt omnino necessaria in peccatoris conversione; Deus illum vocet necesse est, & ille pareat voci Dei. Hic omnes vocavit Apostolos, & hi omnes illi paruerunt. Evocat S. Matthæum ad pœnitentiam; & Publicanus hic Jesum Christum secutus, fit pœnitens perfectus. Evangelistæ alii non meminerunt conversionis hujus; ipse unus hanc enarravit, ut suum scelus confiteretur, prædicans Salvatoris misericordiam erga se. Omnia deseruit bona sua ut Dei justitiæ satisfaceret, & abdicavit se ea vitæ ratione, quæ scelerum illius extiterat caussa. Dolor, quo inde confectus fuit, par fuit ipsius caritati; hæc enim duo semper parem obtinent gradum in corde pœnitentis, S. Augustinus inquit. Quemadmodum vero majorem testari nequeamus caritatem erga Jesum Christum quam S. Matthæus omnibus abrenuntians, ut tanta celeritate sequatur illum; non difficile est ferre judicium de eo dolore, quo afflictatus fuit propter sua scelera. Cum autem inter illius asseclas adlectus fuit, integerrima fide lapsos evagationis suæ annos reparavit, & sanguinem suum ad extremam usque guttam effudit, ut fidem tueretur. Sed in hac S. Matthæi muneris, ac divitiarum abrenuntiatione, notandum est, Deum non exigere ab omnibus utrumque; cum munus exercetur, & divitiæ secundum ordinem Providentiæ dispensantur, & cum bona æquo jure comparata sunt; sed tunc solum ea munera, & eos status, qui nobis sunt caussa damnationis, quia pravi sunt, & injusti, & licet tales non essent, prohibemur tamen nimio affectu illis inhærere. *Ibidem.*

S. Matthæi exẽplo docemur, ubi a Deo vocamur, haud hæsitantes vocanti sequi.

S. Matthæus præclarum nobis præbet exemplum ejus obedientiæ, qua Deo vocanti nobis est respondendum. Ne breve quidem momentum intercedit inter verbum vocantis, *Sequere me*, & vocati responsum: *Et statim secutus est eum.* (*Matth. 9.*) Opus non est ut illum humi prosternat, ut ingenti lumine circumdet, & de cælo, ut cum Saulo agendum fuit, ingenti voce intonet: *Sequere me.* Repente de feneratore, & Publicano fit discipulus, & Apostolus J. C. Inde vero admirabilis illius enituit obedientia, quia tria potissimum illum deterrere poterant: munus, cui præerat; periculum, cui se objiciebat deserens caussam Cæsaris, cujus vectigalia exercebat; & lucrum, quod ipse referebat. Adde his, illum jampridem provinciam hanc obtinuisse, & collectas opes in illo magis, magisque inflammasse, non autem habendi cupiditatem extinxisse. Verum Dei verbum instar gladii ancipitis omnia scidit vincula, quæ illum poterant remorari. Non veretur ille Cæsaris pecunias deserere; nullæ cogitationes, quæ illum dissuadere potuissent in re tanti momenti, eum retinent, & licet hoc illi vita ipsa statutum esset, ne momentum quidem cunctatur sequi Filium Dei, a quo vocabatur. Qua celeritate ostendit, probavitque se aptum Regno Dei: quandoquidem ex quo misit manum suam ad aratrum, retro nequaquam respexit. Non defuit illi post hoc, otium ea omnia perpendendi, quæ fastidium illi creare poterant servitutis Domini; nihil discipulis suis polliciti, nisi persecutiones, & cujus stipendia de hoc mundo non erant; Sed fidelis ad mortem usque permansit, & confirmavit per perseverantiam martyrio coronatam, beatam electionem, quam fecerat, conversione adeo inopinata. *Ex Specimine Panegyricorum.*

Modestia, qua de se ipso loquitur in Evangelio, magnum esse debet nobis humilitatis exemplum.

Notandum est, S. Matthæum nunquam de se ipso loqui nisi summa cum humilitate & modestia, quamvis plures ei suppeterent occasiones de se ipso in æquiorem partem verba faciendi. Vocationem suam describit, ut palam sua crimina fateatur; illius memorat circumstantias, si divina Salvatoris sui miseratione factus erat Apostolus, antea per avaritiam suam factum fuisse Publicanum, & nisi eum respexisset Jesus, & efficax illud addidisset verbum, se permansurum fuisse in munere suo, æque & saluti suæ pernicioso, & honori contume-

lio-

lioso. Cum recenset Apostolos, & se ipsum nominare cogitur, adnectit semper Apostolicæ dignitati publicani notam; ut omnibus futuris sæculis liqueret, se a Salvatore abstractum fuisse a Telonio, ut ad Apostolatum evocaretur. Ex hoc exemplo discere nos oportet, Dei magnalia evulgare, ejus erga nos bonitatem profiteri, nostram indignitatem, ac humilitatem præ nobis ferre; & si quid boni nobis inest, hoc acceptum referre infinitæ Dei misericordiæ manentibus nobis in nihili nostri infirmitate, ac nosmet tanquam infinite indignos tot beneficiis considerantibus. *P. Fenault ex Oratorio.*

Alacritas S. Matthæi sequentis Jesum, nihil timentis, quid inde esset evẽturum.

Nondum Salvator satis hunc Publicanum respexerat, neque ea protulerat verba, *Sequere me*, cum hoc perculsus verbo, illico paruit; ac statim in arena eum secutus est; nihil sollicitus de iis, quæ dicerentur de se, vel quæ accidere poterant, palam se illius discipulum profitetur. Matthæus grati animi caussa Salvatorem excipit convivio: pleriquæ convivæ Publicani erant, ac alii, qui male audiebant in populo, quibus Dei Filius libenter aditum permittebat ad se, ut eos ad pœnitentiam, vitæque mutationem pelliceret. Ejus benevolentia præsertim erga Matthæum displicuit Scribis, & Pharisæis, qui nullum statuebant discrimen peccatorem inter, atque peccatum. Palam igitur conquesti sunt de Filio Dei, quod cum peccatoribus manducaret; sed responsio eorum criminationibus reddita, os illius obstruxit. Dixit se temere, ac injuria redargui, quasi peccatoribus faveret; suam cum illis consuetudinem ostendere, quo in sensu dixerat Deus per Oseam Prophetam, caritatem, quæ misereretur malorum proximi, & quæ illis solatium afferre contendit, ipsi gratiorem esse, & antiquiorem omnibus sacrificiis; si Medici præsidio indigemus, non indigere eodem illos, qui bona fruuntur valetudine, sed qui mala afflictantur; igitur opus fuisse, ut ille tanquam medicus animarum nostrarum, opem ferret illis potissimum, quorum animæ in majori intereundi periculo versabantur: tandem vero licet ille venisset ad generatim salvos faciendos omnes homines, seu peccatores, seu justos; præcipue tamen mentem suam esse cooperari ad conversionem peccatorum, illos suaviter ad officium suum revocare, ut sensim, ac sine sensu illis vitii quidem horrorem, virtutis autem amorem injiceret. *P. Croiset in Asceticis.*

Apostolus noster post conversioné suã præ aliis magis adhæsit personæ, & doctrinæ Salvatoris.

Salvatoris responsum ita Publicanum nostrum illexit, & peculiare colloquium, quod cum eodem habuit, lucratum est illum, ut quin ad Telonium suum redire vellet, sese professus fuerit discipulum magistri adeo boni, & misericordis, necnon individuum omnium itinerum ejus socium. Adeo mirabilis conversio magnum edidit rumorem in populo. Intellectum est, novi hujus Prophetæ verbis (plurimi enim talem dumtaxat existimabant illum) virtutem inesse prorsus divinam. Discipulus iste nunquam secessit a Filio Dei; hunc subsecutus est in urbes omnes, & pagos, quo se conferebat ad prædicandum Regnum Dei; tantum aberat, ut Matthæus rubore suffunderetur, eo quod omnia reliquisset, & se pauperem fecisset propter amorem Domini indigentis, ut gaudio exultaret, cum videbatur in hoc humili, egeno, & mortificato statu Capharnai, ubi paucis diebus ante præclarum sui specimen præbuerat. Quemadmodum amor ejus, atque adhæsio Salvatori passa non est, ut ne ad unum dumtaxat diem abesset, nullus inter Discipulos Filii Dei fuit magis assiduus auditor omnium dogmatum ejus; neque testis magis irreprehensibilis omnium miraculorum illius. *P. Croiset in Asceticis.*

Dicere possumus S. Matthæum majori indiguisse constantia quã alii, quia huic longe terribiliores superãdi erant inimici.

Non vereor dicere, S. Matthæi virtutem multo magis enituisse in oculis nostris, quam aliorum Apostolorum in vocatione sua. Neque mihi mens est offundendi caliginem gloriæ primorum Christianæ Religionis Heroum, ut Sancti nostri gloria magis elucescat. Illorum laus satis firmis nititur fundamentis, ut nulla timenda sit labes: hujus vero nimis solida est, nec fallacibus fulcienda est ornamentis. Deus omnibus thronos pollicetur, ubi in Sæculorum fine judicaturi sunt omnes gentes in præmium zeli, & fidei, quam illum sequentes testati sunt. Eorum quilibet omnia reliquit: sed fatendum est hæc aliorum omnia parvum quid fuisse, ubi conferantur cum iis, quæ Matthæus reliquit. Omnia illorum bona posita erant in retibus, & naviculis piscatoriis, & si complecti velimus etiam spem, in tam humili fortuna profecto ingens esse non poterat. Sed S. Matthæus pro J. C. reliquit opulentam domum, fortunam florentem, ingentes opes, spem ingentiorem, & magnifica ausa, quæ illi inspirare poterant eædem divitiæ, quæ instrumenta sunt ingentium consiliorum, & fortunarum. Profecto si fides, & obedientia S. Matthæi non fuissent fortiores, ac majores, quam reliquorum Apostolorum, fatendum est, inimicos ab ipso superandos, & tentationes ab eodem infringendas tanto graviores fuisse, ut illi triumphus referendus esset de iis, quæ in natura sua erant fortissima; videlicet de carne, mundo, & dæmone, omnibus simul. *Verjus.*

S. Matthæus primum est exemplum Christianæ generositatis.

In Conversione S. Matthæi primum in terris visum est exemplum Christianæ magnanimitatis: opes pro paupertate desertæ; annihilationes, & Jesu Christi opprobria prælata fulgori & pompæ fortunarum maxime nitentium. Apostolus noster omnium primus docuit exemplo contemnere opes, & thesauros, tot casibus obnoxios, qui tot laboribus, sudoribusque comparantur, qui tot curis asservantur, atque tot lacrimis amittuntur; ut omnia studia nostra amoremque impendamus incorruptibilibus cæli thesauris, quos ærugo non potest vitiare, neque hominum fraus imminuere, in quos jus non habet fortuna, neque vim ullam potest habere. Magnus iste Sanctus primus est, qui cognita caussa, cum diu omnes vitæ mortalis delicias gustasset, & ad examen vocasset Evangelicæ vitæ austeritates, has generatim prælegit, & prætulit Salvatori, quam opibus deservire. Vix credidisset aliquis, difficultates, & persecutiones, quæ sunt individuæ christianæ vitæ sociæ, præferendas esse nitori, & copiæ, qua mundi sectatores lætantur; nisi vir propria edoctus experientia, perhibuisset verbis suis, & exemplis testimonium adeo probatum; & quoniam difficile est adeo cor avellere a divitiarum amore, quæ suis non palpant illecebris, nobisque omnes vitæ voluptates offerre videntur; pauci fortasse animum induxissent ad eas relinquendas, nisi noster Apostolus omnium primus testimonium adeo authenticum reliquisset. *Verjus in Sanctum Matthæum.*

Ex S. Matthæi exemplo innotescit quam difficile sit divites salvos fieri; sed hoc cum Dei gratia fieri posse.

In S. Matthæi vocatione non minus enitescit gratiæ virtus, quam misericordia Salvatoris; quid enim suavius, quam ea vitæ institutio, quæ ingentes quæstus affert? Quid difficilius quam radicem convellere, quam jecit amor divitiarum? Nullus dives est, qui contremiscere non debeat, ubi animum advertat ad ea Filii Dei verba: *Facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum Cælorum.* (*Matth. 19. 24.*) Undenam ergo proficiscuntur magni obices isti, qui vetant, ne plerique divitum ambulent in via salutis? Hi profecto oriuntur ex imperio, quod cupiditas divitiarum exercet in illos, qui sunt illarum mancipia. Divites animum suum inducere nequeunt, ut non diligant bona sua; & salvi fieri nequeunt, donec funestus hic amor in eorum corde perseveret. Jesus Christus palam edicit ea, quæ ab hominibus fieri nequeunt, a Deo fieri posse. Hoc manifeste probatur S. Matthæi exemplo. In ictu oculi cor ejus perfecte vacuum factum est terrenarum rerum amore; præsto est, ut omnia relinquat Filium Dei secuturus. O admirabilem gratiæ effectum! Instaura Domine hoc miraculum in favorem tot divitum, qui vere malunt sub imperio numinis divitiarum, quam se tibi subjicere. Tu unus infringere vales vincula, quibus in misera detinentur captivitate. Libera eos de durissima servitute, ut obtenta filiorum Dei libertati possint offerre tibi cor vacuum amore bonorum mundi hujus, & dispositum, ut te unum deinceps amet, & diligat. *P. Croiset in Asceticis.*

Licet tota Christiana perfectio sita sit in his Filii Dei verbis, *sequere me*; S. Matthæus tamen non despondet animos.

Satisne intelligimus duorum horum verborum sensum, *Sequere me*? Videmus hunc Dominum, quem S. Matthæus sequitur, & cujus non aliud munus est, quam Judææ urbes, & vicos peragrare, illic prædicaturus Evangelium cum omnibus, quæ ingruere possunt, ærumnis, atque laboribus. Hunc videmus tanta laborantem inopia, ut nullum certum habeat perfugium, quo se recipiat. Miraculorum ejus nitor excivit in illum invidiam, & odium principum nationis suæ; & placitorum ejus severitas, atque in vitiis corripiendis licentia plerorumque mortalium indignationem in eumdem succendit. Ut quis sit ejus discipulus diligens esse debet observator legum, atque doctrinæ illius; esse debet socius laborum, atque paupertatis suæ; particeps fiat oportet odii, & calumniarum, quibus ejus nomen impetitur, & injuriarum, quæ illi inferuntur; & si Pharisæorum, ac Sacerdotum rabies ulterius procedit, consilium ineundum est permittendi, ut scopus fiat odii, & furoris eorum, æque ac ille factus est, & eamdem subeundi persecutionem. *Verjus.*

Singularis fuit gratiæ triumphus vincere cor avari, qualis erat Matthæus.

Si unquam Salvatoris gratia de peccato retulit triumphum, hoc proprie contigit in Publicani nostri conversione. In peccatoris hujus persona victrix facta est divitiarum, & vanitatum mundi; & Dei Filius recepit primum pretium, ac præmium, quod ejus paupertati Pater promiserat. Cum alios evocavit Apostolos, eosque coegit relinquere phasellos suos, & retia; avaritiæ cupiditatem ex dimidia tantum parte superaverat. Cur? quia non erant illis ingentia relinquenda bona, & modicis non ita vehementer poterant adhærere. Evangelicæ paupertati potius suos affectus, & spem, quam suas cupiditates sacraverant; Sed cum Salvator convertit S. Matthæum, avaritiam in maximo illius æstu superavit; triumphavit de opibus in eorum nitore, & dicere possumus telonium hoc, quod erat fenoris, & avaritiæ theatrum, factum fuisse gratiæ trophæum, quæ in cor ejus ingreditur ad illius mutationem, & conversionem omnibus numeris adimplendam. Postquam illi omnia abstulit bona, eum ad evangelicam evocat paupertatem, & ille quidem factus est Salvatoris discipulus, Salvatoris inquam non perpetrantis miracula, & mortuos suscitantis, sed Salvatoris pauperis, & egeni. Hic terminus est admirabilis hujus mutationis, hoc est gratiæ hujus miraculum. Scriptura nihil nos docet de vocatione plerorumque aliorum Apostolorum, sed illa S. Matthæi adeo mirabilis est, notabiles ejus circumstantiæ, & heroicæ virtutes, in illa elucescunt, ut inferre valeamus, si quod interest discrimen inter merita, virtutesque Apostolorum, Sanctum Matthæum inter hos mundi totius magistros, non minori lumine coruscasse. *Bireat, & Verjus.*

Ejusdem argumenti.

En gratiæ Salvatoris, & virtutis S. Matthæi triumphum! En eximium opus caritatis Filii Dei, ac virtutis Apostoli nostri! Obices, quos ejus fortuna nexuit ejus felicitati, conferunt, ut magis magisque generositas ejus refulgeat. Simul ac Jesus protulit validissima hæc verba, *sequere me*, perfregit vincula omnia, quæ illum terræ nectebant, omnes dissipavit nubes, omnes periculosas tenebras amovit, quas insignium fortunarum fastus parit; ut consideret vivum lumen, quod ferit oculos ejus, eique detegit vias salutis. Conculcat

omnia suæ conditionis bona, ut Jesum Christum sequatur: *Et relictis omnibus surgens secutus est eum*. Dominus vocat illum, ipse vero nullas nectit moras, ut omnia relinquat, ut sequatur eum. Satisne intelligimus tanti operis necessitatem? In se convertit odium similium sibi jamjam in adeo insigni conversione videntium damnationem flagitiorum suorum; sibi contemptum & irrisiones totius mundi conciliat, qui adeo generalem bonorum omnium abdicationem tamquam stultitiam traducet, & insipientem vocabit hominem, qui adeo florenti fortunæ nuncium mittit, ut advenæ pauperis, ignotique hominis discipulus fiat. *Verjus*.

Vivum fidei lume, quod illuxit Sancto Matthæo caussa fuit propter quã contempsit quidquid mundus deperit.

Opus erat, ut S. Matthæi spiritus suæ Vocationis momento magno fidei lumine illustraretur, ut foveret sensus tunc temporis adeo insuetos, incognitosque. Opus erat, ut cor illius ardenti caritate ferveret, ad hoc ut id iniret consilium adeo mirum, & recto sensui, rationique prorsus oppositum. Accedit ad illum Salvator, dicitque illi, *Sequere me*; quod sane parum videtur, ut insignem hanc stultitiam exequatur. Nisi fides illi conspiciendum tradidisset per hominis imaginem, specie quidem adeo contemptibilem, majestatem Dei; nisi luminibus fidei, quæ tunc temporis in illius mente effulserunt, intellexisset eum, qui loquebatur, esse bonorum omnium principium, & auctorem veræ felicitatis; audiissetne unquam ea verba? Verum nisi habuisset cor adeo admirabili caritate repletum, ut Jesu Christi gloriam & Regni institutionem præferret omnibus propriis commodis, atque voluptatibus: nisi incomparabilem habuisset zelum, ut fortunam, spemque omnem immolaret voluntati vocantis Dei; omnia lumina, quibus mens illius tunc renidebat, paria nequaquam fuissent efficiendo, ut brevi temporis spatio desereret omnia, quæ tanto æstu mundus concupiscit, ac se inter contumelias, atque passiones projiceret. *Verjus*.

Elevatio S. Matthæi ad Apostoli, & Evangelistæ dignitatem præmium est fidei vivæ, & ardentis Caritatis ejusdem.

Quemadmodum S. Matthæus in vocatione sua admirabilia dederat viventis fidei, & ferventis caritatis suæ specimina; ita æquum erat, ut sicut æquissimus hic Paterfamilias Evangelicus, semper nova adjicit bona talentis, quibus utimur secundum Domini mentem, attolleret Sanctum hunc meritis insignem ad altissimum apicem cognitionum fidei, & conferret illi præcipuum caritatis ministerium; videlicet opus erat, ut Discipulus hic observantissimus, & obediens dicto Filii Dei, Evangelistæ, atque Apostoli simul dignitate insigniretur: ita ut quandoquidem præstantissima cognitione excellebat, amplissimum etiam doctrinæ cælestis ministerium assequeretur. Evangelistæ cumulatissimam habuerunt cognitionem Mysteriorum fidei nostræ; debuerunt repleti esse luminibus Divinis, quæ large effuseque omnibus mortalibus elargirentur. Et quoniam fuerunt Spiritus Sancti amanuenses per statum gratiæ, & Præcones delecti, ut scriptis suis prædicarent omnibus gentibus, omnibusque sæculis novæ legis instituta; oportuit, ut omnia adorabilia divini hujus status secreta, & omnia sublimia ejusdem placita iisdem committerentur. *Verjus*.

S. Matthæus primus fuit qui ad preces Judæorum conversorum, & eorumdem consolationem scripserit Evangelium.

Post gloriosam ascensionem Filii Dei, & dilapsum Spiritus Sancti, S. Matthæus fidem prædicavit cum aliis Apostolis in Judæa, ubi triennium præter propter commoratus est. Antequam inde abiret alibi fidem prædicaturus, divino afflatus spiritu, & a conversis Judæis exoratus, ut illis historiam conscriberet; vel compendium earum rerum, quas illos docuerat, donec cum illis versatus erat: accedentibus etiam fortasse Apostolorum flagitationibus, S. Matthæus scripsit, antequam Apostoli discederent Jerosolymis, divinum hoc volumen, cui titulus Evangelium, & quod bonum, beatumque nuntium significat. Profecto hæc erat historica explicatio boni, felicisque nuntii, quod Angeli Pastoribus nuntiaverant in nativitate Domini, neque continebat aliud præterquam quod ipse Jesus Christus Evangelium nuncupaverat. Hæc erat mera Filii Dei doctrina, ejusque prædicatio conjuncta cum miraculis, quorum ipse Matthæus fuerat testis; quibus addiderat ea, quæ didicerat a Deipara de Filii nativitate, & ea quæ acciderant usque ad illius Baptismum, ut regularem texeret historiam. Ejus consilium in hoc Evangelio, S. Augustino teste, fuit, exhibere nobis humanam vitam, quam Salvator inter homines vixit; cum S. Joannes sibi proposuisse videatur nobis ostendere Jesu Christi nativitatem. Itaque Evangelium secundum Matthæum generatim fidelibus omnibus utilius videtur, quia potissimum in eo positum est, ut narret facta, & præcepta, in quibus, ut ita dicam, Jesus Christus temperavit Sapientiam, & divinam Majestatem suam, ut præberet exemplum vitæ suæ facilius imitandum, & infirmitati nostræ accommodatius; cum præsertim ea, quæ pertinent ad mores, fuerit consectatus.

Quantum debeamus illi.

Tu igitur, vir sancte, primus es, qui fidelibus omnibus, omnibusque sæculis publicasti opes, gloriam, & potentiam Regis æterni. Tu es, qui primus evulgasti sanctas leges Imperii ipsius, salutaria placita status sacri, regulas, & adminicula, quibus assequeremur pacem, atque æternam felicitatem, quam fidelibus suis pollicetur. Tibi immensa cedit gloria, fuisse primum, & antiquissimum tot ineffabilium mysteriorum interpretem. Sed multo majora tibi debemus, eo quod inceperis dissipare tenebras errorum nostrorum, & immortalitati sacrare scriptis tuis sacram Doctrinam hanc, a qua mundi totius pendet felicitas. *P. Croiset, & Verjus*.

Peculiaris character qui S. Mattheum ab Apostolis, & Evangelistis distinguit.

S. Matthæus quatenus Evangelista reliquis præstitit, & melius de Ecclesia meritus est scriptis suis, quam verbis. Nam licet divini isti Præcones terram universam lustraverint, tamen dici potest, eos nequaquam singillatim omnes gentes atque provincias lustrasse. Mundum sibi diviserunt; & singuli eos, qui sortitu singulis obtigerunt, erudierunt. Sed Evangelistæ terram universam illustraverunt; cumque eorum libri maria tranaverint per universum orbem fidei facem Ethnicis omnibus pertulerunt. Eo scripta illorum pervaserunt, quo inferre non valuerunt arma sua gentium domitores; & plures Filio Dei subditos adquisiverunt, quam tot Heroes, quos jactat antiquitas. Prædicatio Apostolorum bonum fuit perfunctorium, & sæculum ipsum, quod illos nasci vidit, eosdem etiam desinere conspexit: Sed Evangelium bonum est usque ad sæculorum finem duraturum, & quod eosdem cum Ecclesia cancellos habens, omnes erudiet fideles, usque in finem. Fateor equidem has laudes non ad Matthæum dumtaxat, verum ad alios quoque Evangelistas pertinere, sed quædam illius propriæ sunt, in quarum partem alii accedere non possunt, & quæ illum ab aliis secernentes gloriosum, & singularem ejus characterem possunt constituere. Nam temporis habita ratione primus est Evangelistarum: primus est, qui hoc opus fuerit aggressus; primus fuit Spiritus Sancti organum, & Interpres. Primus est, qui calamum, dexteramque sacraverit in Filii Dei historia scribenda: & si inter Martyres, & Protomartyr celeberrimus est, fatendum est etiam, inter Evangelistas, qui aliis præluxit, majori in honore esse habendum. In laudem ejus addamus, ipsum fusius scripsisse, quam alii admirabiles illi scriptores; illum omnes enarrasse actus, & verba, & inflammatum Præceptoris sui caritate, credidisse sibi referendas esse omnes vitæ ejusdem circumstantias. Illud vero, quod nos maxime movere debet, hoc est, quod licet scripserit propter Judæos, spem tamen Gentibus fecisse; cum unus ille descripserit stellæ apparitionem, Magorum adventum, eorum ingressum in specum Bethlehemiticum, & nos docuit Dei Filium æque Gentilium Salvatores esse, ac Israelitarum. *P. Senault ex Oratorio*.

De Apostolica S. Matthæi vita.

Mihi videtur, paucis verbis S. Matthæo locupletissimum exornari Panegyricum, cum dicitur Apostolus fuisse, videlicet unus ex domitoribus terrarum, qui Deo tot animas lucrati sunt in toto mundo. Sane mihi videtur gloria ejus in præclaram lucem perferre, cum ille caritate Apostolica repletus ostenditur, postquam ostensum fuit eximium ejusdem opus in vocatione illius; quandoquidem eminenter complectitur virtutes omnes; & postquam Biblia illum descripserunt in albo duodecim illorum Principum terræ, qui gentes omnes sunt judicaturi, & qui miraculis, virtutibusque suis illos subdiderunt suavi jugo Evangelii, nulla possunt adjici encomia quæ infirma non sint, atque inutilia. Quid enim gloriosius, atque amplius est, quam eligi a Deo, ut sequeretur omnium secretorum ejus, & divinorum mysteriorum illius dispensator? ut sis unum ex nitentibus astris primæ magnitudinis, quorum luce mundum universum vult illuminare? ut sis vas sacrum Dei spiritu plenum, ut in mortalium omnium cor diffundas divinum ignem, quem tibi large, effuseque donavit? Ille, de quo loquimur, singularibus enituit prærogativis, luminibus, quæ illius propria fuerunt, cursibus, motibusque particularibus, effectibus, influxibusque, qui eo quod omnino explorati non sunt, non ideo tamen minus sunt salubres, atque admirabiles. *Idem*.

Cur divinæ minime placuit Providentiæ nobis innotesceret finis cursus, & laborum Sancti hujus.

Divinæ minime placuit Providentiæ revelare nobis, ubinam gentium Sanctus Matthæus Apostolicis laboribus suis finem imposuerit; & nos ignorare præclaras ejusdem, necnon collegarum ipsius res gestas; eam fortassis ob caussam, ut cognoscentes nos illos simul omnes unum dumtaxat corpus effecisse per caritatis unitatem, eosque unius Jesu Christi organa fuisse, dispensatoresque Mysteriorum Dei unius, unanimi, conflatoque consensu cooperantes ad unius Ecclesiæ institutionem, unicuique eorum acceptum referemus fructum, & labores reliquorum, & populi generatim omnes, & peculiariter singuli pro Magistris Patribusque suis divinos venerarentur ministros hosce, qui tot sudoribus, vigiliis, laboribusque excoluerunt, & suo cruore irrigaverunt universum terrarum orbem antea prorsus incultum, ac dumis, sentibusque sylvescentem; sed quem Deus eorum ministerio, gratiisque suis coegit, ut modo adeo admirabili fructus afferret. Nobis ergo agendæ, habendæque sunt S. Matthæo gratiæ tanquam uni ex instrumentis magnarum rerum, quæ in universa terra perractæ fuerunt in Idolorum cultu stirpitus convellendo, & in Ecclesia instituenda. *Verjus in Sanctum Matthæum*.

Mors, & Martyrium S. Matthæi.

Veteres nonnulli rerum Ecclesiasticarum Scriptores, quibus haberi potest fides, affirmant S. Matthæum in Æthiopia potissimum effudisse lumen Evangelii, ibique glorioso fine stadium suum coronasse: eamque Provinciam extremum fuisse campum illustrium ejus certaminum, & cumulatissimæ gloriæ ipsius Theatrum. Ibi tandem perfecte secutus est Jesum Christum in illius passione, suppliciis, & morte. Ibi postremo fidei, & caritatis conatu, generose sacrificavit vitam suam, ut olim fortunam suam sacrificaverat gloriæ magistri sui, & saluti populorum. Præclaræ reliquiæ Christianæ Religionis, quæ ad nostra usque tempora, incolumes servatæ sunt in tanta Mahumedis assectarum impietate, & barbarie aliorum Africæ populorum, qui Regnum illud circumdant, extant adhuc gloriosa magni hujus Apostoli trophæa victoriarum illius, ex quibus dignoscere licet, quanam firmitate, ac robore ibi instituta fuerit religio laboribus, & sanguine ipsius,

ipsius, quot miracula fuerit operatus; quam vim obtinuerint ejus prædicationes, & exempla: quandoquidem Christiana fides in ingenti eo regno per tot sæcula, inter generalem finitimorum corruptionem viguit, & viget. *Verjus in Sancto Matthæo*.

Descriptio Martyrii ejus, & ejusdem occasio.

Quidam olim crediderunt S. Matthæum in Persidem concessisse, & præsertim in Parthorum regionem, in Mediam, & Caramaniam ad Evangelium prædicandum: sed probatior eorum videtur opinio, qui in Æthiopiam tenent abiisse. Asserunt, hunc cum in magnum hoc regnum pervenisset, alacriter exceptum fuisse ab Eunucho Reginæ Candacis, quem S. Philippus Diaconus baptizaverat; cumque in urbe quadam nactus fuisset duos magos, qui populo universo os sublinebant, cumque præstigiis suis in idolorum cultu confirmabant: Sanctum nostrum non solum populo aperuisse eorum sortilegia; sed omnes eorum conatus irritos fecisse, quæ res incolas magis, magisque in Christiana Religione roboravit. Sed caussa potissima mortis ejus hæc fuit. Regis Filiam Iphigeniam nomine converterat, eique auctor fuerat, ut virginitatem suam Salvatori devoveret. Inter hæc Rex ad plures abierat, ac Princeps defuncti frater in uxorem ducere cupiebat neptem, qua nuptias renuente, tanta exarsit iracundia adversus Apostolum, ut statim satellitibus imperaverit, ut ad illum interficiendum citato gradu contenderent. Hic Sanctus noster honorem nactus est sacrificium suum cum Jesu Christi sacrificio conjungendi, & expirans ad aras contigit illi sanguinem suum cum illo Summi æternique Sacerdotis miscere. Crudelis enim Princeps, qui ut regnum occuparet, uxorem sibi conjungi cupiebat Regiam Virginem neptem suam, sciens, se, donec Matthæus viveret, nihil profecturum, neque illam a sententia suscepta dimotorum, jussit illum in Templo, dum sacra litaret hostia, trucidari. Ita Apostolo nostro contigit immolari in ara eadem, ubi Mundi Salvatorem ipse immolabat; & simul esse & victimam, & Sacerdotem. Felix conformitas! perfecta similitudo inter Dei Filium, atque Apostolum ejus, qui Sancto huic gloriam immortalem procuravit eodem tempore, quo mortis vulnus recepit. *Verjus, & P. Senault ex Oratorio*.

Quomodo & in quo S. Matthæi imitari valeamus?

Operæ pretium est modo intueri, quomodo ex magnis Sancti nostri exemplis proficere valeamus. In vitæ ejusdem historia tria præsertim occurrunt quæ imitari possumus, & debemus; quorum primum est relinquere professionem, munus, statum, & officium, in quo sumus, vel quod sumus amplexi, si status hic nocens fuerit, periculo proximus, & oppositus Christianæ Religioni; quemadmodum S. Matthæus nos docuit exemplo, reliquens Publicani statum, ut lumen Evangelii sequeretur. Debemus etiam Sanctum hunc imitari divitiarum amorem abdicantes; non eo quod necesse sit paupertatem amplecti, & ad summam inopiam se se redigere. Non omnes pares sunt magnæ huic perfectioni: sed bona nostra in fratrum nostrorum egestatibus sublevandis impendentes, illis non adhæremus; illa nobis in idolum non convertimus, ut faciunt avari, qui nihil sibi satis esse arbitrantur. Ratio tertia imitandi Sanctum hunc, est se se, ut ille, transferre de peccati statu in statum gratiæ, & nihil inausum intentatumque relinquere, ut hanc semel acceptam, sartam tectamque tueamur, nihil negligentes, quod possit nos in illius possessione unire; & alacriter, fideliterque sequentes vocem Salvatoris nos avocantis; & ut omnia verbo complectar, illi sacrificantes omnes cupiditates nostras, & eas præsertim subigentes, quæ nominantur in nobis; atque vitam nostram, si opus fuerit, illi offerentes. Hoc pacto Sanctum hunc Apostolum possumus imitari, aliquando cum illo gloria immortalitatis perfruituri. *Recens Auctor*.

PRO INDULGENTIA PORTIUNCULÆ,

Et festivitate Beatissimæ Virginis Angelorum Nuncupatæ.

M O N I T U M.

Anceps diu hæsi, utrum argumentum hoc mihi pertractandum esset, seu quod nesciebam ubinam esset collocandum; seu quod sequi non poteram methodum illam, quam in reliquis ad unguem retinui. Titulus Beatissimæ Virginis Angelorum mihi auctor erat, ut hoc argumentum collocarem inter Sanctæ Virginis mysteria, una cum Rosarii, & Scapularii argumentis, cum quibus nexum aliquem habere videtur. Sed in Portiunculæ Indulgentia Deiparæ intercessio locum non habet, nisi quædam veluti circumstantia, quæ non nisi minimam in ea obtinet partem. Oratio, quam Sanctus Franciscus obtulit Salvatori, & quam Salvator exaudit, peculiaris est actio vitæ Sancti hujus, & una ex insignibus gratiis, quibus Deus illum cumulavit; quæ locum nacta est in Sancti ejusdem Panegyrico. Ceterum cum non solum satis uberem invenire possem supellectilem ad argumentum hoc juxta institutum meum pertractandum; verum etiam cum viderem hoc in universa Sancti Francisci familia de suggestu pertractari, & hanc præ ceteris Religiosis Ordinibus latius protendi, duxi mihi argumentum adeo commune nequaquam esse prætermittendum. Hoc igitur consilium ingressus sum, ut extra ordinem illud in hoc volumen rejicerem, & adhærerem peculiaribus circumstantiis hujus Indulgentiæ, quæ peculiariter habenda est in pretio propter inæstimabile bonum, quod peccatores omnes inde possint percipere; quandoquidem illa omnium certissima, amplissima, & ad lucrandum facillima est. Ut igitur omnes ad illius adquisitionem impellam, collegi quidquid solidius nactus sum in Sermonibus, seu editis, seu manu exaratis, qui sane sunt paucissimi.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum hujus argumenti Synopsis.

Desiderium cordis ejus tribuisti ei, & voluntate labiorum ejus non fraudasti eum. Psalm. 2.

I. Mirum non est in Scripturis intueri, summos viros, & eos potissimum, qui Sanctitate floruerunt, aliquid efflictim concupisse, ac illud efflagitasse. Scimus, Salomonem præ ceteris Sapientiam optasse, eamque omnibus terræ bonis, omnibusque Mundi thesauris prætulisse; Patrem illius David unum a Deo petiisse, quod aptum esse credebat, ad satisfaciendum omnibus cupiditatibus suis: *Unam petii a Domino, hanc requiram*: (*Psalm. 26.*) Danielem nuncupatum fuisse virum desideriorum: Moysen a Deo pro Israelitis veniam postulasse tanta vi, & cura, ut Omnipotens quodammodo cedere cogeretur vi illi, quam servus ejus suaviter inferebat. In nova autem lege nemo unus ignorat tria vota, quæ Augustinus conceperat. Quæ res mihi persuadet vos nequaquam admiraturos esse, ubi audieritis hujus festivitatis caussam ardens esse desiderium incomparabilis S. Francisci. Cum enim Salvator illi, non secus ac Salomoni fuisset pollicitus, se illi concessurum quodcumque petiisset; magnus hic Sanctus oblitus sui, & ejus boni, quod obtinere potuisset ex adeo officiosa oblatione, ut ex eo id peteret, quod nemo unquam antea Sanctus petierat, & quam Franciscus censebat Deo ipsi jucundissimam esse futuram petitionem; flagitavit Indulgentiam pro peccatoribus, qui rite expiati refectique Sacris Mysteriis, aliisque conditionibus dispositi Templum inviserent, quod Sanctus ille sibi in mansionis suæ locum, & quietis elegerat. Deus vero, cujus infinita bonitas est, & qui ipsam etiam dispositionem cordis servorum suorum exaudit, ut inquit Propheta, se cum Francisco gessit qualem gesserat cum Salomone, cumulans illum aliis gratiis, ac beneficiis, & illi concedens large, effuseque quidquid pro aliis petierat. Missa faciamus ea, quæ Sanctus hic sibi promeruit, & unice id inquiramus, quod nobis procuravit; ut enim hoc perfruamur, huc simul convenimus. Consideremus igitur:

1. Quanti a nobis fieri debeat hæc indulgentia modo admirabili obtenta.

2. Cogitemus utilitatem, quam inde percipere possumus, ex quo Sancta Sedes illam ad omnia Ordinis S. Francisci Templa latissime extendit. Hæc duo erunt puncta, & tota Sermonis partitio. *Auctor Sermonum in omnia argumenta*.

II. Applicando verba hæc Prophetæ ad Indulgentiam Portiunculæ: *Iste pauper clamavit, & Dominus exaudivit eum*: Ps. 33. Ostendere possumus, 1. Franciscum, qui pro peccatoribus orat, & qui per merita sua dignus est, qui exoret: *Iste pauper clamavit, & Dominus exaudivit eum*. 2. Sanctam Virginem pro Francisco intercedentem, & quæ pluribus de caussis ad id se actam videt. 3. Dei Filium, in Matris, famulique sui gratiam concedentem indulgentiam, quam respicere debemus tanquam insigne Dei donum.

Ad primam partem amplificandam exhibere possumus Franciscum, 1. Tanquam pauperem voluntarium, 2. Tanquam pauperem crucifixum, 3. Tanquam pauperem pro se minime cupidum, & propter alios zelo succensum. Pauperem voluntarium, pauperem Evangelicum, Institutorem Ordinis perfectorum